

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדול שליט"א

בני ברק - אלעד

כ"ה אלול תשע"א

נצבים וילך

שנה ט"ו גליון תשכ"ט

תוכן הענינים

לקח טוב.....א'
שבת בשבתו.....ב'
דבש תמרים.....ג'
בשפתי צדיקים.....ד'
פרפראות לחכמה.....ה'
ודרשת וחקרת.....ו'
הילולא רצדיקיא.....ז'
דבר בעתו.....ח'
משולחן מלכים.....ט'

אבות פרק ה' ו'

כי קרוב אליך הדבר בפך ובלבבך לעשותו

בעיר קראקא חי מוזג יהודי אשר התפרנס בדוחק מבית מוזהה קטן, לילה אחד גילו לו בחלום כי כדאי לו לנסוע לעיר פראג, ושם מתחת לגשר המוליך אל ארמון המלך, הוא ימצא אוצר גדול הטמון באדמה, היהודי התעורר מהחלום והחליט לנסוע לפראג, הנסיעה היתה ארוכה מאוד, אך הרצון לזכות באוצר גדול נתן לו כח להתגבר על כל קשיי הדרך.

כאשר הגיע לפראג הוא שם מיד את פעמיו אל הגשר המוליך לארמון המלוכה, אולם לדאבון לבו נוכח לדעת שהגשר מוקף עם חיילים השומרים עליו מפאת קירבתו לארמון המלך, היהודי הסתובב בתוך הסביבה במשך שעות מספר כשעיניו רואות את הגשר, ראות וכלות.

למחרתו הוא שוב הגיע למקום הגשר, צער רב מילא את לבו על שנסיעתו הארוכה תאבד לריק, ויהי ביום השלישי ניגש אליו לפתע חייל אחד ושאלו מדוע הוא מסתובב זה כמה ימים סביבות הגשר, בלית ברירה סיפר לו היהודי על חלומו.

פריץ הגוי בצחוק גדול ואמר: יהודי, אל לך לשים לב לחלומות, אף אני חלום חלמתי דומה לחלומך, ובו נאמר לי כי בעיר קראקא מתגורר יהודי – ופרט את שמו ושם אביו של היהודי הנ"ל – ובביתו מתחת התנור טמון אוצר גדול.

היהודי התרגש מאוד לשמוע דבריו, והבין כי כל נסיעתו לפראג לא היתה אלא כדי לשמוע את דברי הגוי, מיד הוא חזר לביתו, וחפר מתחת לתנור ומצא אוצר גדול של אבנים טובות ומרגליות, ונתעשר האיש מאוד.

סיפור זה ידוע ומפורסם לכל וחסידים ואנשי מעשה רגילים לספרו בכל מוצש"ק בסעודת מלוה מלכה, והנמשל הוא דהנה יהודים רבים סבורים שהצלחתם הרוחנית אינה תלויה בהם אלא במה שמחוץ להם, ובמקום לעסוק בעבודת ה' הם מחפשים את אושרם והצלחתם במרחקים, אולם אין הדבר כן, מוטל עליהם לחפש היטב בהנהגות ביתם ובנככי לבבם, ואין שום ספק שמי שאמנם יחפש באמת יגלה את האוצר בתוככי לבו וברשותו הפרטית, לכל יהודי יש אוצר רוחני יקר ובכוחו לגלות אותו ולהתעלות בדרכי התורה והמצוות עד אין שיעור.

הוא הדבר אשר אמר הכתוב "כי קרוב אליך הדבר בפך ובלבבך לעשותו", שידע האדם כי האוצר הגדול הוא אצלו בתוך לבבו, ואינו צריך לנסוע למרחקים כדי להגיע אליה, "כי לא בשמים היא", רק היא "בפך ובלבבך לעשותו".

לוח הזמנים

נצבים וילך

שבת	תענית	שבת
8:03	6:37	ברוקלין
8:03	6:38	קרית יואל
8:03	6:37	מאנסי
8:04	6:38	לעיקוואוד
8:28	7:01	מיאמי
8:00	6:34	לאס אנדזשעלס
8:01	6:35	מאנטרעאל
8:02	6:37	טאטש
8:24	6:59	טאראנטא
7:46	5:59	ירושלים
7:48	6:15	בני ברק
8:08	6:43	לאנדאן
8:16	6:51	מאנטשעסטער
8:50	7:21	אנטווערפן
7:30	5:59	מעלבירן
20:05	18:36	בוענאס איירעס
20:02	18:37	וויען

להכנסת מודעות, ברכות
מז"ט, הנצחת שם,
לעילוי נשמות, וכו'
יפנו לאפיס כולל
עצי חיים בארה"ב:
1-888-732-6347
EXT 4
1-888- REF - MEIR

יסודי התורה האזינו

יום ראשון	צט:
יום שני	ק.
יום שלישי	ק.
יום רביעי	ער"ה
יום חמישי	ר"ה
עש"ק ושב"ק חזרה	

לִקְהָטוּב

לִיקוּטִים יְקָרִים, מִפִּי סוֹפְרִים וסֹפְרִים
עֵיד מוֹסֵר וחסידות נאמרים

אתם נצבים היום,

שהעיקר בראש השנה לבטוח בה' שיהיה אך טוב וחסד ורחמים וחיים ושלום, ולא לחשוב ח"ו שום מחשבה רעה וגבורות ודינים ח"ו, והווי אתם נצבים היום, זה ראש השנה להיות בבחינת נצב בהקמת ראש למעלה ולא למטה.

(משמרת אלעזר)

☆

אתם נצבים היום,

אתם אותיות אמת קושטא קאי, ותתן אמת ליעקב, ובוה אתם נצבים יש לכם מצב טוב לכלכם, היום בראש השנה.

(זרע קודש)

☆

לא יאבה ח' סלוח לו,

יש לדקדק שלא אמר לא יסלח לו ח' אף הענין כמאמר ר"ל אין לך דבר שאינו עומד בפני התשובה, וכמ"ש בספרים, כל מה שאומר בעה"ב עשה חוץ מצא, ואפי' אחר אם היה עושה תשובה היה מתקבל, וז"ש לא יאבה ח' ר"ל לא ירצה לסלוח, וכמ"ש הבת קול שובו בנים שובכים חוץ מאחר אבל אם היה מופציר מאוד, הוכרח לסלוח כי אין לך דבר שעומד בפני התשובה, וכמ"ש.

(צמח ה' לצבי)

☆

ובחרת בחיים,

הובא בשם הרה"ק מו"ה יודא צבי מסטריז'ין דדייק בחיים ולא כל חיים כמו שדרשו ביצחק ולא כל יצחק, ואף כאן יש

מי שעוסק בדרך החיים דהיינו תורה ומצוות אבל יש בו פניות והתפארות גם זה לא טוב רק צריך להיות בלתי לה' לבדו.

(קרבן העני)

☆

והתירך ח' אלקיך,

כלומר אפי' מה שיקבל מוֹבוֹת מֵאֵת הַשֵּׁנִית עוֹה"ז, לא ינוכה לו מזה לעוה"ב, כי מוֹבוֹת הָעוֹה"ז מֵה שֶׁמִּשְׁפִּיעַ עֲלֵינוּ יֵשׁ לוֹ כְּבוֹד נֶחֱת וְחֵדוּת, וזה לשון והתירך, כלומר שלא ינוכה לך מוֹבוֹתֶיךָ מֵחֵמֶת קִבְלַת מוֹבוֹת הָעוֹה"ז, רק שמוֹבוֹת עוֹה"ז, יתן לך יתר על שכרך, וכל זכויותיך יותיר לך להעוה"ב, כי הַשֵּׁנִית יֵשׁ לוֹ תַעֲנוּג כְּשֶׁמִּשְׁפִּיעַ עֲלֵינוּ מוֹבָה בְּעוֹה"ז, וזהו כי ישוב ח' לשוש עליך עליך לטוב, אמר.

(קדושת לוי)

☆

ולא מעבר לים היא וכו',

שאינ מצוים אותך להתהפך מיד מן הקצה אל הקצה, מעבר זה לעבר השני, רק לאט לאט, בפך ובלבך וכו'.

(תורת אבות)

☆

וילך משה וידבר את כל דברים האלה,

י"ל כי ידוע דאֵתֶּפְשִׁמוֹת דְּמוּשָׁה בְּכָל דְּרָא וְדָרָא כְּמִ"ש חו"ל מִשֶּׁה שְׁפִיר קִאֲמַרְתָּ, וגם עכשיו שנתחדשו דברי התורה בפי הצדיק הוא אז בבחי' משה ולד"א וילך משה ר"ל אף שכבר הלך משה לעולמו ומרומים ישכון, מ"מ וידבר את

הדברים האלה, כי עודנו מדבר דברי תורה אל בני ישראל.

(תפארת שלמה)

☆

כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך

ובלבבך לעשותו, י"ל ידיע דצופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו ואלמלא הקב"ה עזרו לא היה יכול לו, והנה הַשֵּׁנִית הוּא הַיּוֹדֵעַ הַנִּסְתָּרוֹת וְלִכְּנֵן אִם הָאֵדָם רֹצֵחַ בִּאֲמַת או ודאי הַשֵּׁנִית עֲזָרוֹ וְאִם לֹא ח"ו אֵין הַשֵּׁנִית עֲזָרוֹ וְלֹא יִכּוֹל לוֹ, וזה שנאמר כי קרוב אליך הדבר מאד דהיינו שתעשה בכל כוונתך כמו שכתב בחו"ה מי שהכרתו חזקה בפיו ובלבבך לעשתו הן בדבור והן במחשבה והן במעשה צריך אתה לעשות באמת גמור.

(אך פרי תבואה)

☆

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישימה בפיכם,

וי"ל בהקדם דברי אמו"ר זצוק"ל, על הפסוק אשרי הגבר אשר תיסרנו קה ומתורתך תלמדינו, כמו שמצינו ונשלמה פרים שפתינו, כמו' בלימוד התוכחה נחשב כאילו היו יסורים באים עליו, ויכפר עם התשובה בפועל למרק עונותיו, לכן אחר היסורים והעונשים שאמר לפני זה על העון, ותן עצה, "כתבו לכם את השירה הזאת" שבהם מרומזים העונשים, "ולמדה את בני" שאם יעשו תשובה יפטרו מהעונשים.

(תרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע)

ע"י האחדות נמתם המקטרג וזוכים ברין

אתם נצבים היום כולכם לפני ח' אלקיכם ראשיכם שבטיכם וכו', ונראה לומר, כי ידוע דעיקר גדול מעיקרי ושרשי העבודה ופתחי התשובה הוא להתאחד כאחד ולהתקשר בעבודות אהבת חברים, ולהביט בחבירו מעלותיו ועבודת בוראו, ולא יתבונן בעוותתו, ועי"ז נכסף ומתאוה להתדמות אליו במעשים הטובים, וישוב אל ח' בכל לבבו, גם ע"י מדה זו אשר אין אדם שם על לב קוצר יד בחבירו במדות ובמעש"ש לשנוא אותם עבורם, ולא ידרוש רק מוֹבָתָם ויתרון עבודתם עליו, עי"ז אין כח להמסמין לקטרג עליהם, כמאמר הכתוב חבור עצבים אפרים הנח לו, ועי"ז הַשֵּׁנִית מתנהג גי' עם ישראל ברחמי, ומעבור על הפשעים ומתעורר עי"ז מידת ועובר על פשע, וזהו אמרו אתם נצבים היום ביאורו, שיש להם התיצבות ותקומה לפני ח', מפני אשר ראשיכם שבטיכם וזקניכם וכו' כל איש ישראל, פי' שכולם הם כאיש אחד בלב אחד לאהבה ואהבה ורעיות, גם ירמוז במלת כל אל הצדיק שנקרא כל כידוע, שעי' התחברות אל הצדיק הדור, שהוא מקשר נשמותיהן לשרשם – הם נעשים כאיש אחד, וזהו לעברך בברית ובאלתו לשון ברית מורה על מדת גבורה, ופי' שיהיה עובר על פשעם וימתקן הגבורות, ויתעורר רחמים עליהם.

(מאור ושמש)

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים
על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

ע"י שמירת שבת ואחדות יכולים לקיים כל המצוות

מה כתיב למעלה, ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אותם למען תשכילו את כל אשר תעשון, וסמיך ליה אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל. ונראה עפ"מ"ש בנועם אלימלך ^פ דברים בפסוק אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל, שרמז בכאן עצה לעם ה' איך לבא אל אמתת עבודת השם ב"ה היות שאין צדיק בארץ וא"כ האיך נוכל לעשות איזה דבר קדושה באברינו כון שנעשה בהם איזה עבירה חלילה אך התיקון לזה הוא במה שכולל עצמו עם כללות ישראל יש עולם הנקרא כל ישראל, והעולם ההוא שלם בלי שום פגם והאדם מקשר עצמו בהתכללות ההיא אז אותו האבר נקשר בכללות ונתקן בקדושה עליונה ויכול לעשות המצוה ההוא, וזה עצה אחת, ועוד יש עצה היות ששורש כל החטאים באים מכח עץ הדעת שנתקללה האדמה בל"ט קללות ומהם באה הזוהמה לאדם אבל כשאדם שומר שבת בל"ט מלאכות מתקן הל"ט קללות ואז יפרדו ממנו כל הקליפות עי"ש. ולפי זה יתכן לומר כי בשעה שכינס משרעה את בני"ש ביום מותו, חזר ללמדם אותו שתי עצות טובות אשר על ידיהם יוכלו לבא אל אמתות עבודת השם ב"ה, כי ידוע שאותו היום היה יום שבת קודש כמ"ש הרא"ש בפ' ערבי פסחים ולזה נאמר בסוף פרשה הקודמת, ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אותם רומז על שבת קודש שנקרא ברית ככתוב לעשות את השבת לדורותם ברית עולם, ואז למען תשכילו את כל אשר תעשון להצליח דרכיכם בעבודת ה' כדבעי למהוי, ועל זה הסמיך ואמר אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל, והוא העצה השניה לכלול עצמו בכללות ישראל, כי הכללות קיים תמיד בקדושתו ועל ידי זה אין שטן ואין פגע רע וזוכים לכל טוב ברוחניות ובגשמיות.

(ברך משה)

הנסתרות לה' אלקינו וגו', נ"ל כי הנה זמן קבוץ גלויות נעלם מעיני בני אדם אבל דבר זה ידוע באם משמרים רק שבת א' אז יבא גואל צדקינו כמ"ש ר' לוי אם משמרים ישראל את השבת כראוי אפי' יום אחד בן דוד בא, למה שהיא שקולה כנגד כל המצוות, ואחר שאמר הכ' ויתשם ה' מעל אדמתם וכו' וישליכם אל ארץ אחרת, אמר עוד הנסתרות לה' אלקינו ר"ל רק ה' יודע סוד הזמן אימתי יחזור ישראל לאדמת קודש והנגלות וכו' ומה שנגלה לנו ולבנינו מביאת המשיח - לעשות את כל דברי התורה הזאת - אם אנו מקיימים מה שנרמז בתיבת - זאת - היא מצות שבת כדדריש במדרש אחרי אשרי אנוש יעשה - זאת - שומר שבת מחללו.

(זכור ושמו)

ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך, ויש לומר דידוע דעולם הבריאה עומל הכסא הוא עולם הישיבה, וז"ס הנחת תפילין של יד בישיבה ע"פ הקבלה כנודע, וידוע כי ששת ימי החול הם בהתנהגות שם אלקים ושבת התנהגותו בשם הוי"ה ב"ה וראיתי בספרה"ק תפלה למשה עה"ת כי הה"ק ר' משה ליב מסאסיב זצ"ל ה' דרכו ליתן קמיעות ובהם ה' כתוב הוי' עם שב"ת בשילוב כזה ישהבותה יעו"ש. וזש"ה ושב לשון ישיבה היינו רומז לעולם הבריאה עולם הישיבה עלמא דחירו, וזהו ושב ה' אלקיך ה' על כסא רחמים את שבותך אותיות שב"ת כ", כ"ו גמט' הוי"ה, והרי אותיות הוי' שב"ת שע"י מצות שבת שהתנהגותו ע"י שם הוי' ישב ה' על כסא קדשו עלמא דחירו.

(צמח דוד סקאלעי)

תכלית השבת שנדע כי לה' הארץ ומלואה

מקץ שבע שנים במועד שנת השמטה בחג הסוכות, איתא בגמ' שנת השמטה מאי עבידיה בחג הסוכות שמינית הוא אלא כל תבואה שלא הביאה שליש ובשביעית אתה נוהג בה מנהג שביעית בשמינית, והוא ע"פ פס' השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם. וזה הוא רק כפי הנראה. אבל דהע"ה אמר כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ. שה' יודע בטיב שכל מעשי בני אדם אף שניתן הבחירה ביד אדם הוא רק דבר מועט כקליפת השום. וזהו שאנו אומרים ביום הראשון לה' הארץ כו', דענין שבת הוא שתדע שאין שום כח ביד האדם לכל הל"ט מלאכות שנברא בעולם שע"י יוכל אדם לפעול כל מה שירצה כולם נאסרים בשבת, וע"כ כשהתחילו ימי החול ומותר בעשיית מלאכה יוכל האדם ח"ו לומר כחי ועוצם ידי. ע"כ תיקנו חז"ל לומר מיד לה' הארץ ומלואה, וכן הענין ג"כ בשמטה שצויה התורה היינו שתדע כי לה' הארץ ומלואה וכשבא שנת השמינית והתורה התיר' לחרוש ולזרוע פן תשכח ח"ו ותאמר כחי ועוצם ידי, ע"כ צוה להיות נוהג בה בשמינית ג"כ מנהג שביעית בתבואה שלא הביאה שליש כדי שתזכור כי לה' הארץ ומלואה.

(מי השילוח)

בשבת זו מתקנים כל השבתות

בהפטורה שוש אשיש בה'. וז"ל דהנה שבת זו האחרונה שבשנה, ויש לתקן בה מה שהחסיר בכל שבתות השנה דביקות ועונג שבת, וכאשר שבת זו היא בעונג ודביקות כדת ומתקן בה כל שבתות השנה, כל האורות מכל שבתות השנה כולם נקבצו באר בשבת זו. וזה שמפטירין בה שוש אשיש בה' תגל נפשי באלקי.

(שם משמאל)

וועד "בצל הקודש"

שע"י קהל יטב לב ד'סאטמאר בני ברק
לאנ"ש המסתופפים בצל הוד כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ימיו הרחמים והסליחות תשע"א לפ"ק

ב"ה

הודעה משמחת

שמחים אנו להודיע לאנשי שלומינו קהל עדתינו הע"י
כי בימים אלו ניתן להזמין כרטיסי טיסה לארה"ב
להסתופף בצילא דמהימנותא של
כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
בימי הושענא רבא ושמחת תורה הבעל"ט

היציאה ביום שני ד' דחזה"מ
וחזרה מימי שני ושלישי אחרי שמח"ת

במחירים דלהלן:

הלוך וחזור ישיר \$ 1.350 =
הלוך ישיר וחזור דרך אייראפע [בכב' קונטיננטל] \$ 1.200 =
הלוך ישיר וחזור דרך אייראפע [בכב' דלתא] \$ 1.100 =

כל המחירים אפשר לחלק ל-5 תשלומים

- המחירים והמקומות יכולים להשתנות וכל הקודם זוכה -

לפרטים והרשמה אפשר לפנות:

אל הר"ר ברוך משה פינקלשטיין הי"ו

בנכוד רב

וועד "בצל הקודש"

דקהל יטב לב ד'סאטמאר בני ברק

דבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר חפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים

מדה טובה אחרת לו, וע"כ לעולם אל יוציא עצמו מחלל ע"ד האמור בתוך עמי אנכי יושבת והקב"ה משנה על כלל ישראל ולא בפרט ע"כ, ושי"ה אתם נצבים היום דא ר"ה, כלכם דייקא לפני ה', ר"ל דהשי"ת גומל חסדים טובים לעמו ישראל לדוגם כלכם יחד על כלל ישראל ולא בפרט, כל איש ישראל, ר"ל כל איש נידון בתוך הכלל כולו, והכל נסקרין בסקירה אחת דייקא ולא כל איש בפני עצמו. (עצי חיים)

☆

למען ספות הרוה את הצמאה. וברשי"י פ"י שאוסף לו פרעניות על מה שעשה בשוגג, ואצרפם עם המזיד ואפרע הכל ממנו, ורוה הוא שוגג שעושה שלא מדעת וצמאה זה המזיד שעושה מדעת ובתאוה, ולכאורה וכי דינא הכי לצרף את השוגג אל המזיד, אבל יובן דהנה כתיב פוקד עון אבות אל בנים, ובגמ' כשאוחזין מעשה אבותיהם בידם, הכוונה שיענש האדם אפי' בכמה בגלגולים על מה שחטא בגלגולו הקודם, אם יאחז רשע דרכו, והיינו אוחזין מעשה אבותיהם בידיהם בבחי' הגלגול, והנה אלו החטאים שעשו בגלגולים הקודמים אינם אלא פגמי הנפש וגוף הזה לא חטא בחטא זה אלא גוף אחר ונשמה זו, והוא בבחי' שוגג אצל הגוף הזה, וע"כ קראו הכתוב רוח, כי הוא לא תאב אל החטא הזה ונעשה בלא דעת ורצונו, וא"א לענוש על חטא זה כי שוגג הוא אצלו, אבל כשאוחזין מעשה אבותיהם בידם ומוסיף זדונות בגלגול זה, זה יקרא צמאה, שעושה בזדון לבו ובתאוה יצרו, ואז פוקד המקום ב"ה גם על העונות הראשונות ויצרפם לאלו.

(דברי יוא"ל)

מחויבים לצוותם בטוב ולהזהירם על הרע כדי שילכו בדרך הטוב, והוא רק ע"י שיזהירו אותם על כך. (ייטב לב) ☆

אתם נצבים היום כלכם לפני ה'. וברשי"י פ"י הרבה הכעסתם לפני המקום והרי אתם קיימים לפניו. יובן עפ"י דהטו"ז אהא דאמרו כל השומר שבת אפי' עושי כדור אנוש מוחלין לו איכא למידק אי לא עשה תשובה שבת מאי מהני ואי עשה תשובה שבת למה לו, ונראה דמייורי שעשה תשובה אלא דתשובה לא מהני שיחא מוחלין לו כדאיאת בפ"י ויה"כ עבר על כריתות וכו' תשובה תולה ומיתה ממרקת, קמ"ל דאם בעשותו תשובה שומר שבת כהלכתו מהני שיחא נמחל לו לגמרי, והנה נאמר בספח"ק דהיום הנאמר כאן רמז לר"ה, גם תיבת היום רמז לשבת כמעט שבת היום, וז"ש אתם נצבים היום דא ר"ה, ופרשי"י הרבה הכעסתם לפני המקום והרי כלכם קיימים וקשה הא מבואר דעל כמה עבירות אין תשובה ויה"כ מכפר, וע"י רמז הפסוק אתם נצבים שתהיו קיימים היום דא ר"ה ויום השבת דאם ישמור השבת אז תשובה מהני אף בלי יסורים הממקרים וע"כ גם אם הרבה הכעסתם לפני המקום חיים כלכם היום. (קדושת יו"ט)

☆

אתם נצבים היום כלכם לפני ה'. וגו'. וקשה פתח בלשון רבים ומסיים בלשון יחיד, ונראה עפ"י מ"ש ביש"מ שמצינו כמה דברים שהן בעצמותן חרופין ומרין כמו מלח ותבלין ועם דברים אחרים הם טובים ולא יאכל תפל מבלי מלח, וכ"כ נמצא בבני אדם שבעצמותן נראים לכאורה בלתי יפים אבל בכללות כלך יפה אף נעים זה יש לו מדה טובה זו וזה

אתם נצבים היום כלכם. יובן עפ"י המבואר בספרים כי קירותיו מעידין עליו, היינו לבו כמ"ש עה"פ ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ואנשי ביתו, היינו אבריו כי הרשע עונותיו חקוקים על עצמותיו, ובהצדיק חזקות חקוקים כמ"ש כל עצמותיו תאמרנה וכו', והמצות בעצמן מליצין והעונות מקטריגין, וכן צריך לבא עם כל ימי השנה כמו שלכסוף צריך לבא עם כל הימים, ובהצדיקים יום ליום יביע אומר, ובהרשעים ימים ידברו דברי קשות, והנה בעדות נאמר ועמדו שני האנשים כי כן קבלו חז"ל דבעדים משתעי קרא, והיינו אתם נצבים שאתם בעצמכם עדות, גם היום"ם הוא עד כל יום ויום של כל השנה, ונמחק העונות בתשובה ונחקקן זכיות במקומו והיינו לעברך ר"ל במקום שנחקק שעברת על מצות ה' בברית ה"א שמה יהיה נכתב ונחקק דברי הברית. (ישמח משה)

☆

הנסתרות לה"א והנגלות לבני. ולבנינו וגו'. ירמזו על מה שמוכא בחובת הלבבות כי לפעמים יפתה היצר לאדם ויאמר לא יתכן עבודתך בלב שלם אלא בכסות את מעשיך מבני אדם, ואל יראה עליך שום מדה טובה ואל תצוה על הטוב ולא תזהיר מהרע, אז תשיב לו כי לא זה הדרך כיא שראוי להסתיר מה שאפשר מבלי דעת בני אדם, אבל להתפלל בציבור וגם להורות לבני אדם דרכי ה' אין זה חייב אני לעשותו ע"כ, וז"ש הנסתרות לה"א והנגלות ג"כ לשמו ית' צריך לעשותו ולא בעבור שבה בני אדם, ושמא תאמר כי צריך לכסות כל מעשיו ובל יראה בהגלות נגלות לעין זולתו, ע"ז אומרים לו לנו ולבנינו לעשות את כל דברי התורה, כי אנו

מוסדות יטב לב דרכינו יואל מסאטמאר

בנשיאות כ"ק מורן אדמו"ר שליט"א
עיה"ק ירושלים ת"ו

מרכז המוסדות דרכינו יואל מסאטמאר

בנשיאות כ"ק מורן אדמו"ר שליט"א
קרית יואל - בני ברק

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק', ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאיו ע"ד המסורה לנו מברכותה"ק על טהרת הקודש

פרשת נצבים וילך

מנ"ה שלמה משה גרינפעלד גי"ו
המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

מנ"ה מאיר זאב פרידריך גי"ו

המלמד: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א

הר"ר אלימלך לאנדא שליט"א

המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

מנ"ה יעקב אליעזר ווערצבערגער גי"ו

המלמד: הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א

מנ"ה דוד מאיר שווארטץ גי"ו

המלמד: הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א

מנ"ה ארי' ווייס גי"ו

המלמד: הר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

מנ"ה אביגדור הערש ראטענבערג גי"ו

המלמד: הר"ר יואל כץ שליט"א

מנ"ה יואל סימאן גי"ו

המלמד: הר"ר יואל יאקאב שליט"א

מנ"ה יצחק פייערשטיין גי"ו

המלמד: הר"ר ישראל יאקאב שליט"א

מנ"ה פנחס שפירא גי"ו

המלמד: הר"ר משה מנחם הערשקאוויטש שליט"א

הר"ר חיים לייב זילבערשטיין שליט"א

המלמד: הר"ר יוסף צבי מארקאוויטש שליט"א

מנ"ה יואל הערשקאוויטש גי"ו

המלמד: הר"ר יואל בינדער שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, ובמה היתה הגדה היום, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהו". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

לא בשמים הוא

קצב אחד בא פעם להרה"ק החוזה מלובלין זי"ע ושאל בעצתו מה לעשות בבהמות שיש לו, אם לשוחטן לחג או למכרן, כי הוא מתיירא שמא יימצאו טריפות, ציוהו החוזה שיכתוב על כל בהמה תוארה וסימניה בכתב, והקצב עשה כן, לקח הרבי את הכתב וקרא בתוכו ועל כל בהמה ובהמה אמר לו: זו כשרה, זו טריפה, וזו איני יודע שכן בזו תימצא שאלה ואיך שיפסוק הרב אם כשרה או טריפה איננו יודע מפני שעל פסק ההלכה נאמר "לא בשמים הוא".

שבת שלפני ראש השנה

פע"א בשב"ק שלפני ר"ה בסעודת שחרית אמר הרה"ק ר' יחזקאל מקאזמיר זי"ע להמסובין על שולחנו בזה"ל: אכלו לשם שמים כי המאכלים שלנו מגרשים מן האדם האוכל אצלי כל מיני חומריות וגשמיות וכל מיני אפיקורסות, וכלולים בהם כל מיני קדושות, ובסעודת שבת זו שלפני ראש השנה יש בה כח כל הסליחות מ"זכור ברית" והפיוטים של שחרית ומוסף של ר"ה, ומ"כל נדרי" ושחרית ומוסף של יום הקדוש, ומימים הראשונים של סוכות, ושמיני עצרת ושמחת תורה עד אסרו חג, היינו כענין דכתיב בחנה "ותקם חנה אחרי אכלה בשילה ואחרי שתה וכו' ותתפלל" ולכאורה איך עברה על מאמר חז"ל (ברכות י:): לא תאכלו קודם שתתפללו וכו', אלא בסעודה זו של בעלה הקדוש אלקנה איש אלוקים היה נכלל כח כל התפילות שהתפללה אח"כ, ועל ידי האכילה ושתייה בסעודה זו של בעלה הקדוש אלקנה עי"ז ניתוסף לה חיות ומוחין והשיגה מדריגות התפילה ויכלה להתפלל, וכן בסעודת שבת זו שלפני ראש השנה נכלל כח כל התפילות עד אסרו חג. (דברי ישראל)

לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים

במוצש"ק בלילה הראשונה של סליחות ישב הרה"ק המגיד מטריסק צוק"ל בביתו נאווה קודש ועמדו לפניו כמה אנשים והוא דיבר בקדשו דברים גבוהים ורמים כדרו בקודש, ובא אליו אחד מנכדיו ושאל אותו מדוע אינו הולך לביהמ"ד לומר סליחות כי כבר הגיע העת, אמר לו הרה"ק: האם אתה מוכן כבר, השיב לו הנכד: וזקני האם אינו מוכן עדיין, אמר לו: בוודאי איננו מוכן לזה, כי איך אלך לומר סליחות, כי ההתחלה מהסליחות הוא לך ה' הצדקה, ואני יודע שאין הדבר כן, כי הלא נראה בנוהג שבעולם מה עושה האב כשיש לו ח"ו בן שאינו הגון הלא אדרבה הוא מטיב עמו כדי שלא יתקלקל ח"ו יותר, ובפרט שאני יודע כי בני ישראל הם טובים וישרים ואיננו יודע מה יש להשי"ת עליהם, אח"כ אמר: ולנו בושת הפנים זהו אמת, על כן נלך לומר סליחות, והלך לביהמ"ד לומר סליחות.

את"ם נצבים היום

הרה"ק המגיד מטריסק זי"ע הפציר פעם את הרה"ק ר' יעקב צבי מפאריסוב זי"ע שיאמר תורה בביתו לפני אנשי שלומו, והיה אז פרשת נצבים, ואמר: אתם נצבים היום, את"ם הוא ר"ת א"בן מ'קיר ת'זעק, ואמר: שלכן לעולם קורין פרשת נצבים לפני ר"ה כדי לרמז שאף מי שיש לו לב אבן צריך לזעוק "היום" - דא ראש השנה - אל ה', וגעו כל העם בבכיה. (ספרן של צדיקים)

ואמר הדור האחרון

בפעטערבורג היה איש אחד שהיה מתדמה אל הגוים והיה נוהג כמותם בשם לשון ומלבוש, יום אחד בא אליו הגאון ר' יצחק אלחנן מקובנא שישתדל אצל המלוכה בענין מסוים, כשהיה הגאון בביתו התפאר לפניו האיש ביהדותו והראה לו את הטלית ותפילין שהוא מקפיד להניחם כל יום, וסיים ואמר שרחמנא ליבא בעי שהעיקר הוא לא התנהגותו החיצונית של האדם בין הבריות אלא הפנימיות, הלב, ובלבבו הרי הוא צדיק גמור, השיב לו הגאון ר' יצחק אלחנן ואמר: בפרשתן כתיב "ותראו את שיקוציהם ואת גילוליהם עץ ואבן" דהיינו אע"פ שלא תהיו אלא רואים את שיקוציהם, ואע"פ שבלבבכם תהיו רחוקים מהם מאוד ומתחברים עמם רק משום "כסף וזהב אשר עמחם" עכ"ז "לא יאבה ה' סלוח לו" שכן אתה בעצמך אולי תישאר ביהדותך, אבל "הדור האחרון בנינם אשר יקומו מאחריכם" הדור הבא הם כבר יהיו לגויים, בבחינת "והנכרי אשר יבוא מארץ רחוקה", שהם כבר יהיו רחוקים לגמרי ואפי' בלבם, לבסוף לא רק בניו של האיש הזה היו לגויים אלא אף הוא עצמו המיר את דתו זמן קצר לאחר מכן.

העידותי בכם את השמים ואת הארץ

בשנה האחרונה לחיי הרה"ק השפת אמת זי"ע, פרצה מלחמת רוסיא ונלקחו לצבא אלפי אברכים מחסידיו, ונשלחו לשדות הקרב במזרח הרחוק, השפ"א היה מברך את חסידיו לפני צאתם לדרך הרחוקה, והיה אומר להם: מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו, כל מי שהוא ירא שמים ילך וישוב בתשובה ואז מובטח לו שישוב לביתו מן המלחמה, חסידיו היו שולחים לו מכתבים מן הקרב, חידושי תורה, והיו מספרים לו כל הקורות אותם, והיה שם אברך אחד עילוי מעיר אוסטראווצא שכתב לו פלפול ארוך על רבינו יונה, השפ"א השיב לו במכתבו, ופתח המכתב בפסוק "העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ", העידותי - מלשון עִדִי וקישוט, ורוצה לומר: קישטתי בכם, באברכים כאלה, את השמים ואת הארץ. (שיחות קודש)

Cong. Yetev Lev
D'Satmar

קהל יטב לב
ד'סאטמאר

163 Rodney Street • Brooklyn NY 11211 • Tel. (718) 302-6720 • Fax: (718) 486-2473

זמני כניסה

אל כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
בימי חודש אלול הבעל"ט

פ' האזינו - סליחות

יום א'

בביתו נאווה קודש ב'קרית יואל
אוהעל קט.

מושעה 7:00 עד שעה 10:00

יום ב'

בביתו נאווה קודש ב'קרית יואל
אוהעל קט.

מושעה 7:00 עד שעה 10:00

יום ג'

בביתו נאווה קודש ב'וויליאמסבורג

מושעה 6:00 עד שעה 10:00 בדיוק

הזמנים לשבועות שלאח"כ הבעל"ט יבואו אי"ה במודעות נפרדות

בברכת כוח"ט
הנהלת הקהלה

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים כפתור ופרח משוקדים

פרפראות לחכמה

☆

וזנה אחרי אלהי נכר הארץ אשר הוא בא שמה בקרבו ועזבני: קשה תיבת "ועזבני" מיותר פשיטא הוא שאם עובדים ע"י ממילא מוכח עזב את ה', י"ל ישראל באו בטענת מודעה רבה לאורייתא א"כ יש להם דין ב"נ וב"פ פטור על עבודה בשתוף אבל הם גם זאת לא עשו אלא "ועזבני" לגמרי.

(תפארת יונתן)

☆

והנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וזנה: י"ל לפי שפירשו המפרשים שלכך היה משה צריך למות במדבר שאם יבא לארץ ישראל יחיה לעולם ויש חשש שיעשו ממנו אלוה, וזה שאמר "הנך שוכב עם אבותיך" ולמה לא בא לא"י ויחיה לעולם ויתיר בגלל "וקם העם הזה וזנה" ויעבדו ע"י יש חשש שיעשו משה אלוה וכשם שנפרעים מן העובד כך נפרעים מן העובד.

(חדות יעקב)

☆

על כי אין אלקי בקרבי: לכאורה קשה הלא שמירה בבעלים פטור אף במזיק וישראל הם נטרי עדותי וה' שומר ישראל א"כ למה יענשו אפי' אם חוטאים, י"ל כיון שאומרים "אין אלקי בקרבי" היינו שאין הקב"ה שומר ישראל ע"י אומר להם "ואנכי הסתר אסתיר פני מהם" ואז אין זה שמירה בבעלים והמזיק חייב.

(החיד"א)

☆

ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל: איתא (תנחומא ויגש ב') בשעה שבקש הקב"ה ליתן את התורה לישראל אמר להן תקבלו תורת א"ל הן א"ל תנו לי ערב שתקיימו אותה א"ל אברהם יצחק ויעקב יהיו ערבים אמר להן אבותיכם הן בעצמם צריכים ערבים וכו' אמרו לו בנינו יהיו ערבים שלנו מיד קבלו הקב"ה וכו' לפיכך כשישראל מבטלין את התורה הקב"ה פורע מן הערביין, לכן אומר שילמדה את הבנים ושימה בפיהם כי הם יהיו הערבים.

(שעשועי תורה)

☆

והיה כי תמצאן אתו רעות רבות וצרות: איתא (חגיגה ה'). רבי יוחנן כי מטי להאי קרא בכי והיה כי תמצאן אותו רעות רבות וצרות עבד שרבו ממציא לו רעות וצרות (וכי) תקנה יש לו, קשה למה אמר "עבד שרבו ממציא לו" היה לו לומר "שרבו מביא עליי", י"ל, ההולכה שאם הרב עצמו הכה את עבדו והוציא לו שן או עין העבד יוצא לחירות אבל אם הוציא לו שן ועין ע"י אחרים אז העבד אינו יוצא לחירות, לכן "ר"י יוחנן כי מטא להאי קרא היו בכה "והיה כי תמצאן אותו רעות רבות וצרות" עבד שרבו ממציא לו רעות" היינו ממציא לו ע"י אחרים ממילא העבד אינו יוצא לחרות ואין לו מזה שום טובה.

(הר צבי)

אתם נצבים היום כלכם לפני ה': י"ל הסמיכות לעיל בפרשה הקודמת מסיים "שמרתם את דברי הברית" ופתח כאן "אתם נצבים", ידוע שאברהם אבינו קודם שמל עצמו היה נופל על פניו ומדבר עם השכינה אבל אחר שמל עצמו היה מדבר עם השכינה בעמידה, לכן אמר הכת' "שמרתם את דברי הברית" היינו הברית מילה ממילא יהיה "אתם נצבים היום לפני ה' אלקיכם, נצבים בעמידה.

(כסף נבחר)

☆

אשר לבבו פונה היום מעם ה' אלקינו ללכת לעבוד את אלהי הגוים: איתא (ר"ה י"ז) ה' ה' אני הוא קודם שיחטא האדם ואני הוא לאחר שיחטא האדם ויעשה תשובה והקשה הרא"ש למה צריך כפרה לפני החטא, ותרין שהכוונה היא על מחשבת ע"י הנחשב כמעשה, לפי"י י"ל הכת' "להעביר גלולים מן הארץ וגו'" היינו שלא תהיה מחשבת ע"י ואז "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד" יאמרו ה' פעם אחד כי אין צורך לומר ה' קודם החטא היינו מחשבת ע"י כי לא יהיה דבר כזה.

(הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב ו"ע)

☆

והיה בשמעו את דברי האלה הזאת וכו' ורבעה בו כל האלה הכתובה בספר הזה: י"ל ע"פ מה שאמרו חז"ל דבורו של הקב"ה לרעה יכול לחזור בו אבל דבור של הקב"ה שנאמר ע"י נביא אינו יכול לחזור שלא יאמרו שהנביא הוא נביא שקר, וזה שאמר "והיה בשמעו דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי" שהקב"ה יחזור בו מן הדעה ע"י אמר לא יאבה ד' סלוח לו ורבעה בו כל האלה הכתובה בספר הזה" היינו דווקא הכתובים במשנה תורה כי אלה נאמרו ע"י נביא שהוא משה ובזה אין הקב"ה חוזר בו.

(פרח לבנון)

☆

ושבת עד ה' אלקיך: י"ל הנה הרמב"ם כתב (הלכות תשובה ב' ב') ומה היא התשובה הוא שיעזוב החטא חטאו וכו' ויעיד עליו ידע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם, וז"ש "ושבת" שתעשה תשובה במדה כזאת "עד ה' אלקיך" יהיה עד לכך.

(מעניה של תורה)

☆

לא אוכל עוד לצאת ולבוא: רש"י: לצאת ולבוא בדברי תורה מלמד שנסתתמו ממנו מסורות ומעיינות החכמה, י"ל ע"פ מה דאיתא (גיטין י"ג) ההוא מקרי דרדקי דאדרהי רב אחא על דעת רבים דהוה פשע בינוקי ואהדרהי רבינא דלא אישתכח דדייק כוותיה, נמצא לפי"י הואיל ולא אשכח כמשה שפניו היה כחמה ופני יהושע כלבנה היה הקב"ה צריך להתיר השבועה ולהשאיר את משה בחיים לפיכך נסתתמו ממנו שערי חכמה ממילא אז יהושע היה דייק יותר ממנו.

(עיסורי תורה)

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

ודרשת והקרת

בענין בניית בימה בעזרה

והראב"ד משיג עליו מהא דעשו בימה של עץ למלך למצות הקהל, ומהא דבנו גוזזטרא בשמחת בית השואבה ושניהם של עץ היה, אלא טעמא שעשו כן כיון דלשעתה היתה ע"כ היה מותר לבנות של עץ כיון דלא נקבע לעולם בעזרה, ע"ש.

וא"כ לפי"ד הראב"ד אתי שפיר גם קושייתנו דכיון דהוי רק לשעה ולא נקבע, ממילא לא הוי מוסיף על הבנין, וע"כ לא הוקשה בהקהל האיך התיירו לבנות הבימה מדדווי רק לשעה, משא"כ בשמחת בית השואבה י"ל כפי המבואר בשו"ע (ט"ז ס"י ע"א) לענין קשר על ז' ימים דחשוב קשר של קיימא, וא"כ גם בשמחת בית השואבה שהי' על ז' ימים חשוב מוסיף על הבנין, וע"כ הקשו בגמ' שפיר, משא"כ במצות הקהל שהיה רק על יום אחד.

עוד תירץ כיון דאיתא בסוכה (סג) דהוי מתקנין שם תיקון גדול, והוי לצורך מצוה, ואיתא ברש"י (סג) דמצוה משוי לה לבנין קבע, ומשו"ה שפיר מדויק דמקודם הקדים הש"ס ושאל מאי תיקון גדול, והשיב שהוא בניית הגוזזטרא, והשתא דאתינן להכי שהוא תיקון ומצוה, א"כ הרי הוי לה בנין קבע, וא"כ תקשי דהוי מוסיף על הבנין, משא"כ הבימה שבנו למלך אינו מצוה רק לכבוד המלך בנאום, וע"כ לא הוקשה דהוי מוסיף על הבנין, עכתו"ד.

בשו"ת מנחת יצחק (ט"ז ס"י סג) מביא דברי השו"ת הנ"ל ומעיר על תירוצו השני, דבספר ידי משה על המדרש רבא (נפחמן) הביא משלטי הגבורים דדברי רש"י שם דמצוה משוי לה קבע, תליא בפלוגתא (סג נ"ג) דפליגו בה ר"א וחכמים, דר"א אומר כשם שאין אדם יוצא בלולבו של חבריו דכתיב ולקחתם לכם כך אינו יוצא בסוכתו של חבריו דכתיב תעשה לך, וחכמים אומרים אדם יוצא בסוכתו של חבריו דכתיב כל האזרח, ור"א סבירא ליה דכל האזרח בעינן לדרשא לגר שנתגייר וקטן שנתגדל בנתיים, ורבנן ס"ל דמשום

בסוטה (מ) איתא במתני' פרשת המלך כיצד מוצאי יו"ט הראשון של חג בשמיני במוצאי שביעית עושין לו בימה של עץ בעזרה והוא יושב עליה שנאמר מקץ שבע שנים במועד וכו', חזן הכנסת נוטל ס"ת ונותנה לראש הכנסת, וראש הכנסת נותנה לסגן, והסגן נותנה לכהן גדול, וכהן גדול נותנה למלך והמלך עומד ומקבל וקורא וגו'.

ובגמ' פריך אהא דאיתא במתני' דהמלך עומד ומקבל מכלל דיושב והא אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד שנאמר ויבא המלך דוד וישב וגו', כדאמר רב חסדא בעזרת נשים, ה"נ בעזרת נשים. ובירושלמי (סוטה פ"ו ה"ז) חולק על הבבלי הנ"ל וסבירא ליה דהבימה היה בעזרת ישראל, ועל קושיית הבבלי דאין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד, תירצו שם דסמיכה שרי.

והנה בשו"ת דובב מישרים (ס"ג נ"א ג) הוקשה ע"י שואל אחד דבסוכה (מ) גבי שמחת בית השואבה איתא שם במתני' דמתקנין תיקון גדול, ובגמ' שם מאי תיקון גדול אמר רבי אלעזר כאותה ששנינו חלקה היתה בראשונה (פ"ה הערת נ"ס) והקיפוה גוזזטרא והתקינו שיהיו נשים יושבות למעלה ואנשים מלמטה וכו', והקשו שם בגמ' היכי עביד הכי והכתיב הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל, אמר רב קרא אשכחו ודריש וכו' ע"ש. וקשה אמאי במצות הקהל ששנינו בה שבנו בימה של עץ בעזרה, אמאי לא תקשי האיך הוסיפו על הבנין כמו שהקשו על הגוזזטרא בעזרה.

ותירץ לו דהנה לכאורה קשה על הש"ס בסוכה, דהרמב"ם כתב (ה"ל ע"כ פ"ו ה"ז) דאסור לעשות אכסדראות של עץ במקדש כדרך שעושין בחצרות, אע"פ שהוא כבנין ואינו עץ נטוע הרחקה יתירה הוא שנאמר לא תטע לך וכו' כל עץ, אלא כל האכסדראות והסבכות היוצאות מן הכתלים שהיו במקדש של אבן היו ולא של עץ.

הא לא בעינן קרא דהרי עושין סוכה בחולו של מועד, ולכך לא בעינן קרא לגר וקטן שנתגדל, ור"א ס"ל דאין עושין סוכה בחולו של מועד, ע"ש.

א"כ לר"א דאין עושין סוכה בחולו של מועד שפיר מצי למימר דהמצוה משוי לה בנין קבע, אבל למאן דסבירא ליה דעושין סוכה בחולו של מועד לא שייכא למימר דהמצוה משוי לה קבע, הואיל ויכול לעשות סוכה אחרת, עכ"ד השלטי הגבורים.

ועפ"י דבריו הנ"ל מבאר הידי משה דברי הגמ' בסוכה דההוא סבתא צווחה ואמרה קמיה דר' נחמן, דריש גלותא וכולהו רבנן בסוכה גזולה הוי יתבו, ולכאורה למה דייקא דריש גלותא וכולהו רבנן, אלא הביאור הוא דכיון דכולהו רבנן יתבי בסוכה חדא, והלא אין יוצאין בסוכתו של חבירו, אלא על כרחך סבירא ליה כרבנן דנלמד מכל האזרח דיוצאין בחד סוכה, וס"ל דאין צריך לגר שנתגייר וקטן שנתגדל, משום דעושין סוכה בחולו של מועד, ממילא לא הוי קבע, ואין בזה תקנת מריש. אבל ר' נחמן אמר עליה פעותא היא דא, דאף שאין בזה תקנת השבים, אבל קניניהו בשינוי מעשה ושינוי השם כמ"ש רש"י, עכ"ד.

א"כ לפי"ד השלטי גבורים לא שייך בגוזזטרא דמצוה משוי ליה קבע, דהרי אפשר לסתור ולעשות אחרת.

והמנחת יצחק (סז) ממשיך בנוגע לתירוצו של הגאון הנז' לחלק בין בית השואבה דהוי מצוה משא"כ בהקהל דהוי רק משום כבוד המלך, היה אפשר להוסיף עפ"י דרכו דלכאורה דגם משום כבוד המלך הוי מצוה דמלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, שנאמר שום תשים עליך מלך (ויקרא י"ט) ודרש"י שתהא אימתו עליך, ועיי' בתוס (סוטה מ"א): שהוכיחו מדברי הגמ' בקידושין שם דמצות כיבוד המלך גדולה ממצות כיבוד ת"ח וכלה ע"ש.

ובזה אפ"ל לאידך גיסא עפ"י"מ שכתב בתשו' בית יצחק (תלפ"ז סי' קנז) דהא דמצוה משוי ליה קבע, הוי רק בנין דרבנן, והנה בתוס (ר"פ פ' ה"ל) כתבו על הא דאיתא שם דאינו דוחה את השבת ולא את היו"ט, אע"ג דחליל אינו אסור אלא משום שמא יתקן כלי שיר, וקו"ל דאין שבות במקדש, בית השואבה שאני, כדאמר' בגמ' שאינה אלא משום שמחה יתירה, וע"כ שפיר מקשה בגמ' דהוי מוסיף על הבנין, אף דהוי רק

עראי, המצוה משוי ליה קבע, ואף דהוי רק דרבנן ואין שבות במקדש, מ"מ בשמחת בית השואבה דהוי רק משום שמחה יתירה, יש שבות במקדש, משא"כ משום מצות המלך י"ל דאין שבות במקדש. אלא דצ"ע לפי"ז מה דאיתא שם בסוטה (סז) דאין תיקון הבימה דוחה לא את השבת ולא את היו"ט, ולפי הנ"ל דהוי רק דרבנן א"כ אמאי אינו דוחה שבת, הרי אין שבות במקדש, ואפשר ליישבו דכיון דאפשר לעשותו אחר השבת ויו"ט, בכחאי גזונא לא סמכי' על הא דאמרו אין שבות במקדש כדכ' הכ"מ (פ"ה ד' פ"ה פ"ה), או י"ל דהרי איתא ברע"ב בעירובין דבב' שבותין גזרו שבות במקדש, א"כ ה"נ הוי ב' שבותין עצם איסורא דרבנן של מוסיף על הבנין, והאיסור משום שבת, ובכח"ג הרי גזרו גם במקדש, משא"כ משום מוסיף על הבנין גרידא שפיר אמרי' דאין שבות במקדש, עכנו"ד.

והנה בירושלמי (פ"ה דמגילה ה"ז) כתבו הטעם דאין בונין הבימה מערב יו"ט, משום לא תטע כל עץ ורק היכא דלא אפשר במוצאי יו"ט בונין עיי"ש.

ובחז"י הגר"מ זעמבא (ס"ז פ"ה) הקשה לפי"ז על דברי הראב"ד (עמ"ס תמיד פ"ה) דמעורר אהא דאיתא בסוכה (ב) דפליגי אי מנורה של עץ כשר, והקשה הרי בתמיד (כח) ראב"י אומר מנין שאין עושין אכסדראות של עץ בעזרה, דכתיב לא תטע כל עץ אצל מזבח, וא"כ האיך שרי מנורה של עץ, ותירץ דשאני מנורה דדבר המטלטל הוא, ואינו דומה לנטיעה שהוא קבוע, עכ"ד הראב"ד.

ולכאורה לפי"ד הירושלמי משמע דאפי' הבימה שגם אינו קבוע, דהרי אחר ההקהל היו מסלקין אותו מן העזרה, ואעפ"כ היה בו איסור לא תטע כל עץ, כיון דלשעתו הוא אינו עשוי לטלטל, וא"כ ה"נ במנורה הרי הראב"ד עצמו (נפ"ג דכל"ס ה"ה) דמנורה הוי כלי העשוי לנחת דיש איסור בטלטולה, וא"כ הרי שפיר דומה לנטיעה, ומיישב דבריו דסברת הראב"ד דמנורה לית ביה משום לא תטע הוא רק מדאורייתא אבל איסור דרבנן איכא, וכ"כ הראב"ד לענין נטיעה בעזרת נשים בפ"א מהל' בית הבחירה (פ"ה ט'), ולכן ניהא דמאן דמכשיר מנורה של עץ דמה"ת קאי מצד הכשר דין מנורה, ועדיין הדברים צ"ב, (ועיי' נהמשך דבריו שמתקין לנזר עפ"י המנורה ציצת תשנאליס והנס שיהי נזר).

הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים עם הוספת ביאורים וטעמים שונים

נערך ונסדר ע"י הרב יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

חוקים להורותם

כמה פרטי דינים לימי הרחמים והסליחות

תענית ביום א' דסליחות

מנהג קדום שרוב הציבור מתענים ביום א' דסליחות (טור סי' תקפ"א ומובא באחרונים), והמנהג היום שנוהגים להתענות עד חצי היום.

בערב ראש השנה נוהגים הקהל להתענות (שו"ע סי' תקפ"א סעי' ב' דהוא מנהג אשכנז, וסמך לזה ממדרש תנחומא עה"פ (ויקרא כג, ז) ולקחתם לכם ביום הראשון, וכי ראשון הוא והלא חמשה עשר הוא אלא ראשון לחשבון עונות, משל למדינה שחייבת מס למלך ולא נתנו לו בא אליה בחיל לגבות, כשנתקרב אליה בעשר פרסאות יצאו גדולי המדינה לקראתו ואמרו לו אין לנו מה ליתן לך, הניח להם שליש, כיון שנתקרב יותר יצאו בניו העיר לקראתו הניח להם שליש

השני, כשנתקרב יותר יצאו כל בני העיר לקראתו, והניח להם הכל, כך המלך זה הקב"ה בני המדינה אלו ישראל שמשגלים עונות כל השנה, "ערב ראש השנה הגדולים מתענין ומוותר להם שליש עונותיהם", בעשרה ימים [עש"ת] בינונים מתענין ומוותר להם שני שלישים, ביוה"כ הכל מתענין ומוותר להם הכל, במוצאי יוה"כ עוסקין במצוות סוכה ולולב ואין עושין עונות לכך קורא יום טוב ראשון - ראשון לחשבון עונות).

ובמקום שיש קצת חולי אין צריך להתענות, ולכן תשושי כח וחלושי מזג מקילים בזה.

זמן אמירת סליחות

בשו"ע (סי' תקפ"א ס"א) כתב המחבר נוהגים לקום "באשמורת" לומר סליחות, והטעם מובא במ"א משום שהקב"ה שט בכל יום י"ח

אלף עולמות ובסוף הלילה שט בעוה"ז ואז הוא עת רצון. וכדמבואר מכל הפוסקים דזמן אמירת הסליחות הוא באשמורת הבוקר (ובפוסקים דנו אי דייקא בעלות השחר או אף לאחר העלות, וכידו שמרן רבינו ז"ל אמר לאחר העלות).

אכן יש מקומות שמנהגם שאומרים הסליחות בחצות הלילה, ויש באחרונים שמיישבים מנהג זה. אמנם דבר פשוט דבמקומות שנהגו מדורי דורות לומר הסליחות באשמורת הבוקר, וודאי דאין לשנות המנהג מה שנהגו אבותינו ואבות אבותינו, ועיי' דברות קודש של מרן רבינו שליט"א [המובא להלן במסגרת] אשר השמיע בדרשת שבת שובה שנת תשס"ט לפ"ק בענין זה.

סדר הסליחות

סדר הסליחות נתקן לפי סדר התפילה, אשרי שקודם הסליחות הוא כנגד פסוקי דזמרה, והסליחות עם י"ג מידות שאומרים בין כל אחת ואחת הם במקום תפילת שמונה עשרה, ונפלין על פניהם כמו אחר שמונה עשרה, ומסיימין ואנחנו לא נדע, ולכן אומרים קדיש שלם עם תתקבל כמו אחר גמר התפילות של כל השנה (לבוש, מובא באלף המגן סי' תקפ"א מ"א).

מניין בעת הסליחות

אין להתחיל אשרי עד שיתאספו שם עשרה, בכדי שיוכלו לומר קדיש אחריו, ואם אי אפשר להמתין מאיזה סיבה עד שיהיו

מתוך דברות קודש שהשמיע כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בדרשת שבת שובה שנת תשס"ט העל"ט

- ובו תוכחת מוסר בענין אמירת תהלים באשמורת הבוקר דייקא -

...עכ"פ ווען ס'קומט א' סליחות איז עס שוין ביי יעדן אנגעהויבן ימים נוראים, דעם ערשטן טאג סליחות שטייט יעדער אויף פריה פארטאגס מיט אן ערנסטקייט, מען לויפט אין מקוה, ס'איז דא וואס שטייען אויף נאך פריער אויסצואגן תהלים, און ס'זעט זיך א שטארקע ערנסטקייט ביי יעדן איינעם, און אזוי האבן מיר געזען ביי אנדערע אבות דעם ערשטן טאג סליחות איז מען אויפגעשטאנען פארטאגס צו סליחות, כאמת איז דא מקומות וואס מען פירט זיך צו ואגן ביינאכט סליחות מוצש"ק בחצות הלילה, און ס'איז געווען צדיקים וואס האבן זיך אזוי געפירט, און דארט וואו מען האט זיך אזוי געפירט פירט מען זיך אזוי ווייטער, אבער ביי אונז האט מען געזאגט סליחות פארטאגס.

והאריך להוכיח שבט מוסר נגד אלו שנתאספו בגלילת העיר במוצש"ק לאמירת סליחות בקלות ראש וכו', ואמר בלש"ק: "איך מאך מיר צו די אויגן און איך טראכט וואס וואלט דער פעטער ז"ל געזאגט צו אזא זאך"

להעתיק דברי המאור ושמש סו"פ ויחי וכע"ז בס' החיים ח"ד פ"ד (להגאון אחי המהרי"ל) וז"ל: ונראה שמפני כך הלכה פסוקה שאין הי"ג מידות נאמרים רק בציבור כשיש מניין ולא ביחידות, מפני שאין תלויה באמירה לבדה רק העשיה אם עושים המדות, והנה בציבור כשיש מניין אוי בכל אחד נמצא איזה מידה מ"ג מידות, בזה מידת רחום, בזה מידת חנון, בזה ארך אפים, בזה רב חסד, אוי קורא אני שפיר כל זמן שבני יעשו כסדר הזה אוי אני מוחל לאפקוי ביחיד, ע"כ).

סימנא טבא

לקנות סכין חלק בערב ראש השנה

מנהג אבותינו הי' לקנות סכין חדש ולהשחיתו שיהי' חד וחלק, ומקור המנהג הוא בס' זכרון טוב שכתב דהרה"ק מהרי"א מנעשכיו זי"ע סיפר שהרה"ק מלובלין זי"ע היה מחלק סכנים בראש השנה להמקורבים לסגולה על הפרנסה, וכמו שאומרים "החותך חיים לכל חי", וכמ"ש פותח את ידיך סופי תיבות חת"ך שהוא השם של פרנסה כנודע.

ומשמע ממקורות המנהג שיקנה סכין וישחיתו דוקא, וכדאיתא בספר סגולת ישראל אות ר' ששמע מפיו הק' של הרה"ק מהרי"א מוידיתשוב זי"ע שאמר שיקנה לו כ"א בערב ראש השנה סכין חדש וישחיתו והוא מסוגל לפרנסה על כל השנה (וכתב שם לפרש כוונתו כי איתא בתיקונים דסכין פגום דא סמא"ל, והנה גם איתא בזה"ק דאות מ' מסמא"ל הוא הרע, וא"כ סכין הפגום הרמוז לסמא"ל כשמסירין ממנו הפגומות אז מסירין מן סמא"ל האות מ' ונשאר סא"ל שהוא שם הק' גימ' פא"י ראשי תיבות פותח את ידיך, וסופי תיבות חת"ך שם הפרנסה והוא חותך חיים לכל חי).

ובזמנינו שאין רגילות להשחית סכנים כ"א בביתו, עכ"פ כדאי להקפיד שיהי' הסכין שקונה סכין חלק מלכתחילה וכדאיתא בספר מעשי יחיאל (פ' בשלה) דיש קבלה מהרה"ק מלובלין להיות בראש השנה בכיסו סכין חד וחלק מטעם הנ"ל.

סימנא טבא לצמצם בהוצאות ערב יו"ט ראש השנה

כתב היעב"ץ וז"ל: "אמנם לא חמור יו"ט זה משבת שאמרו בו עשה שבתך חול וכו', ק"ו שלא ימצא א"ע להצטרך לבריות בשביל כבוד יו"ט זה, כי יש לחוש לסימנא מילתא בראש השנה שיגרום רעה לעצמו בראש השנה זה ח"ו להתנהג במדה זה כל השנה, אלא יסתפק במועט שהזמין לו השי"ת, וכל שנה שרשה בתחילתה מתעשרת בסופה", עיי"ש.

עשרה, יאמרו אשרי בלא קדיש לאחריו (מט"א שם סעי' י"ז). אם התחילו לומר הסליחות בלא מנין ובאמצע הסליחות נשלם המנין, יאמרו אז חצי קדיש אפי' באמצע פסוקי הסליחות (אלף למגן סק"ג בשם פוסקים, וכ"כ במשנ"ב ס' תקפ"א סק"ד ושם הביא מא"ר שיאמרו קודם ג' פסוקים כשיש מנין).

אם היה מנין בעת הסליחות, ובאמצע יצא אחד מהם לחוץ, ואין כאן עשרה בגמר הסליחות, אעפ"כ אפשר לומר קדיש עם תתקבל אחר הסליחות, אם נשתייר רוב מנין (מט"א ומשנ"ב שם והוא עפ"י מה שנתבאר בס' נ"ה שאם התחיל הש"ץ לומר קדיש או קדושה ויצאו מקצת אנשים גומרים הקדיש כשנשתייר רוב מנין).

ומכל מקום היוצא ולא השאיר עשרה בבית הכנסת עובר עבירה ועליו נאמר "ועוזבי ה' יכלו".

עמידה בעת הסליחות

טוב לעמוד בשעת אמירת הסליחות, ומי שקשה לו לעמוד במשך כל אמירת הסליחות, לפחות יעמוד בשעת אמירת "קל מלך יושב וכו'" ובשעת אמירת הוידוים (מט"א שם סעי' י"ח).

בכל פרק של הסליחות אומרים תחילה "אלוקינו ואלוקי אבותינו" חוץ מסליחה המתחלת בשם אחד משמותיו של הקב"ה (שם).

אין לדבר בין הסליחות לנפילת אפים, כי נפילת אפים הוא גמר התיקון של התפלה וצריך להיות תיכף לאחר התפלה, אבל אמן ואיש"ר מותר לענות (א"ר ודה"ח מובא באלף המגן תקפ"א ל"ח, ובהג"ה שם מובא דין זה נלמד ממה שכתב הלבוש שהבאנו לעיל שסליחות הוא כמו שמו"ע ולכן כמו שלאחר שמו"ע אין להפסיק עד אחר נפילת אפים משום שכן קיבלו שאין התחינה מתקבלת כ"כ אלא מיד אחר התפילה כמו"כ בסליחות).

יחיד באמירת סליחות

יחיד יכול לומר סליחות, אולם הבקשות שהם בלשון תרגום כגון "מחי ומסי" ו"מין דבשמיא" לא יאמר ביחידות או כשאין מנין (משנ"ב שם עפ"י השו"ע בס' ק"א סעי' ד' דיחיד לא יתפלל בלשון ארמי לפי שאין מלאכי השרת נוקקין לו, אבל ציבור א"צ מליץ, וכל זמן שהציבור אומר עדיין הסליחות רשאי היחיד לאומרם דנחשב כאומרם בציבור).

אין היחיד רשאי לומר י"ג מידות של רחמים דרך תפילה ובקשת רחמים, כיון שנחשב כדבר שבקדושה ואין אומרים דבר שבקדושה בפחות מעשרה, ויכול לאומרם דרך קריאת התורה בניגון ובטעמים, או יכול לומר הסליחות ולדלג הי"ג מידות וכן הסליחות שנוצר בהם י"ג מידות (שו"ע ס' תקפ"ה סעי' ה', מטה אפרים שם סכ"א, וראוי

תולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים ש' בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא רצדיקיא

הגה"ק רבי שלום בן רבי אלעזר רוקח מבעלזא

יומא דהילולא כ"ז אלול (תרט"ו)

הגה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע נולד בשנת תקמ"ג בעיר בראד לאביו רבי אלעזר רוקח (שהיה מגזע הגאון רבי אלעזר רוקח אב"ד אמסטאדאם שמשפחתו היה מרבנים בעלי תריסין דורי דורות). בילדותו למד וחונן על ברכיו אביו הצדיק רבי אלעזר אשר השגיח עליו שיתמיד בלימודו ולא יבטל חי' אפילו שעה אחת מזמנו לריק, וידוע העובדא שפע"א ביקש הנער רשות מאביו ללכת לביהמ"ד היה זה באחד מלילות חנוכה, ואביו סירב לו בחשבו פן יסחף במעגל המשחקים בקוויטלעך כפי שנהוג היה בין הנערים לבלות את ימי חנוכה אבל הנער הפעיר באביו מאוד ובולית ברירה הרשה לו אביו ופקד עליו, שאחרי השעה יחזור הביתה ברם בשמים היה חשוב מאוד לימודו של הנער ונעשה לו נס מעין נס חנוכה ודלק הנר הקטן כל הלילה והנער חזר רק בבוקר, אביו שבטוח היה שבילה את הלילה במשחק עם הנערים הפלא בו את מכותיו והילד ספג את המכות ולא הגיב, הרה"ק מהר"ש כשיספר זאת בהביר שאביו לא החזיק אותו כשקדן ואסדיה אומר לו שלמד היה מאמין לו רק לא רצה להשתמש בכתרה של תורה.

אביו רבי אלעזר לא זכה לראות את בן טיפוחיו מהר"ש בשיא גאונו ונפטר בדמי ימיו בעיר ווארשא בשנת ה'ל"ב לחייו, אחרי פטירת אביו נלקח לבית דודו אחי אמו הרה"צ מו"ה ישכר בער רמ"ז אבד"ק סקאהל ועל ברכיו של דודו זה נתגדל ונתחנך עד היותו לאיש, ואו נתן לו דודו לאשה את בתו הצדיקת מלכה, ומסופר דכשהגיעה לפרקה דובר בה נכבדות והציעו בשבילה שני שידוכים, אחד מאן דהוא מבני העיר, והשני הלא הוא בן אחותו הרה"ק מהר"ש, הרי"ן ר' ישכר בער מכתב אל הרה"ק החוזה מלובלין ושאלו במי לבחור והשיב לו החוזה: "השני נוח לי הראשון קשה הימנו, ככה הראו לי מן השמים", והיא היתה לו עזר מקודש כידוע מה שאמר הרה"ק ר' מאיר מפרעמישלאן זי"ע עה"פ "ומלכי צדק מלך שלם" שמפני שמלכה היא צדיקת יכול שלום להיות מלך, ומסופר שהיתה נעורה אלף לילות שאחזה הנר לבעלה הק' כדי שיוכל לעסוק בתורה לאורה.

בשנת תקע"ז לפ"ק נתמנה לרב בעיר בעלז, ועל אופן התמנותו לרבנות בעלז מסופר כך: בבעלז התגורר גאון וקדוש אחד ושמו רבי אהרן קאצנלנבויגן, שהיה מוכנה בפי כל בשם רבי אהרן משיח, לפי שהיה צדיק גדול ואמרו עליו שראוי הוא להיות מלך המשיח, רצו בני העיר למנותו לרב, אבל הוא לא רצה ליהנות מכתרה של תורה, נסעו אנשי העיר בעלזא ללובלין אל החוזה לשאול בעצתו את מי למנות לרב בעירם, עיץ להם נחזה למנות את השר שלום, אנשי בעלזא שמעו לעצתו והתחילו לאסוף חתימות עבור מינויו של השר שלום לרב, כשנכנסו אל הגאון רבי אהרן משיח לקבל את חתימתו התעברה זוגתו הרבנית ואמרה לו: "למה לך להיות נכנע לאברך הצעיר והיה אתה רב בבעלזא, שמע רבי אהרן בקול אשתו ולא חתם, והוא בעצמו נתקבל לרב בבעלזא, כאשר שמע החוזה את הדבר אמר לחסידיו: "חז"ל אומרים כי אהרן היה רודף שלום וכאן אנו רואים להיפוך שלום רדף את אהרן", רבי אהרן משיח לא האריך ימים על כסא הרבנות בבעלזא ונפטר בר"ה שנת תקע"ז ואו נתקבל השר שלום לרב בבעלזא והוא אברך צעיר לימים כבן שלושים וארבע שנים, ושימש שם ברבנות עד סוף ימיו במשך קרוב לארבעים שנה עד יום פטירתו ביום ז' אלול שנת תרט"ו לפ"ק.

כ"ה אלול

התנא האלוקי רבי אלעזר ב"ר שמעון בן יוחאי ג"א - תתס"ג

רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב ב"ר יצחק מדראבהיטש - תקמ"א

רבי דוד מקשאנוב ב"ר חיים - תרנ"ג

כ"ז אלול

רבי אהרן ב"ר ברוך מרדכי מקידנוב - תרנ"ז

רבי עמרם בלום ב"ר יצחק יעקב (בית שערס) - תרט"ז

רבי צבי הירש ב"ר פנחס (מחנה לוי) - תקע"ח

כ"ז אלול

רבי יצחק ב"ר רבי יעקב חיות אב"ד סקאליא (ורע יצחק) - תפ"ו

רבי שמואל אבא ב"ר זעליג זיכלין - תרל"ט

רבי נתן ב"ר יעקב שמשון אדלער - תקס"ט

רבי שלום רוקח ב"ר אלעזר (השר שלום) מבעלזא - תרט"ו

כ"ט אלול

רבי אליעזר חיים דייטש ב"ר אברהם ממאניהאד (פרי השדה) - תרע"ז

רבי נפתלי הירץ ב"ר ארי' לייב צינג (פלצק) - תצ"ג

ראש השנה

שרה אמנו ע"ה

גדליהו בן אחיקום

הקדוש רבי אמנון ממאגענצא בעל "ינתנה וטוקף" הי"ד

רבי מאיר לייבוש ב"ר יחיאל מיכל (מלבי"ם) - תר"מ

הבעל שם טוב ממילשטאט -

רבי עזריאל יודא ב"ר יעקב לעבאוויטש אב"ד קהל עדת יראים ויען - תשנ"ב

קדוש מרחם אמו

יסופר שהרה"ק ר' יחיאל מיכל מזלאטשוב זי"ע היה פעם בעיר בראד והתאכנס אצל הצדיק ר' יהודה זונדל רמ"ז שהיה מכבד מאוד את הרה"ק מזלאטשוב, לפני נסיעתו בירך אותו והבטיחו שיהיה לו בן שיאיר בכל העולם, כעבור זמן מה שמעה בתם הילדה רבקה העניי את שיחת ההורים המדברים בינם

לבין עצמם שזה פלא שהרי כבר זקנים ואיך תקוים ברכתו, נענה הילדה ואמרה: "הוא התכוון אלי ולא אליכם", ואכן היא זכתה לכך כי היתה אמה של מלכות של הרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע.

כנ"א מסופר כי פע"א ישב ר' יהודה זונדל בחברת חכמי הקלויז ואמר להם ראיתי בחלומי שעתיד להוליד לי בן אשר

על מיטתו העיר אותו ואמר אליו תקום משנתך עד מתי תישן. לימים התעוררה בו רשפי אש חשק לנסוע להרה"ק מלובלין כדי לקבל תורה מפיו, אבל רבו לא רצה שיעזוב אותו כי מאוד רצה בו שיהי תלמידו ואמר לו שאם יסע יקח ממנו כל מה שלמדו, והוא מגדל תשוקתו לנסוע לא השגיח לאזהרת רבו ונסע להרה"ק החוזה זי"ע, וכשחזר לביתו עבר דרך בית רבו ועמד אצל החלון ויהי בראותו רבו אמר לאשתו הרבנית בוא וראי תלמידי ר' שלום איך קרן אור פניו ואור התורה נגה על ראשו.

כמו"כ נסע הרבה להמגיד הק' מקאזניץ זי"ע, ולהיהודי הק' מפרשישחא, גם ה"י מסתופף בצל הרה"ק השרף מסטרעליסק, ובצל הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפטא כפי שיתואר הכל באריכות בהמשך דבריו.

בצל רבו הק' מלובלין זי"ע

בבוא השר שלום בפעם הראשונה ללובלין אמר החוזה לתלמידיו: "בא אלי אברך שהוא עניו כמשה רבינו" כששמעו את דבריו הלכו לחפש את האברך החדש עד שמצאו אותו בביהמ"ד בקרן זוית יושב ולומד בהתמדה ובקדושה, אמרו לו: "הרבי אמר שבא אחד שהוא עניו כמשה רבינו האם אליך התכוון", ענה להם: כן, שאלו אותו: "אם אתה מעיד על עצמך שעניו אתה היכן ענוותנותך?" ענה להם: "זכי מי כתב והאיש משה עניו מאוד, וכי לא משה רבינו בעצמו כתב דברים אלו".

אח"כ בא לביהמ"ד כדי לקבל שלום מרבו היה זה אחרי זמן תפילת שחרית אבל החוזה עצמו עדיין לא התפלל, פגש השר שלום ביהודי הקדוש שהיה עומד על יד חדרו של החוזה ואמר לו שהחוזה עוד לא התפלל ואינו נותן שלום קודם התפילה, כששמע השר שלום שהחוזה לא התפלל עדיין שאלו לסיבת הדבר, (כידוע שהחוזה נוהג היה להתפלל בהשכמה) השיבו היהודי הקדוש שהחוזה טרוד מאוד בקושיא גדולה שנתעוררה אצלו ובגללה אין הוא יכול להתפלל, שאלו השר שלום מהו הקושיא, השיבו היהודי הקדוש: "הלא המצוה של יחוד השי"ת נוהג בכל עת ובכל רגע בחיי האדם, ואיך אפשר לבן אדם שהוא קרוץ מתומר להיות זהיר בוה, כי לא ימלט האיש שלא ישכח רגע אחד מזה, א"כ כמעט רוב העולם ח"ו עוברים על מצוות עשה זו, השיבו השר שלום: "איתא במשנה (פאה פ"ו מ"ד) שלפניו אין שכחה ושלאחריו שכחה מפני שהוא בבל תשוב, זה הכלל כל שהוא בבל תשוב שכחה ושאינו בבל תשוב אינו שכחה, נמצא דלהכי לפניו אינו שכחה משום שעתידי בעה"ב לחזור אליה, וכן הוא במצוות זכירת יחוד השי"ת שאף אם ח"ו שוכח לרגע אין זו שכחה דתיכף יחזור אליה ולא הוה שכחה" והוסיף: "איתא (פאה פ"ו מ"א) כל זית שיש לו שם בשדה וכו' ושכחו אינה שכחה, במה דברים אמורים בשמו, ובמעשיו, ובמקומו, בשמו שהיה שפכוני או ביישני, במעשיו, שהיה עושה הרבה, ופירש הרע"ב שפכוני, שזיתו שופכים שמן הרבה, ביישני שהוא מבייש את כל שאר האלונות מרוב השמן שיוצא ממנו יותר מחבריו, והלא הקב"ה הוא

יאיר לכל העולם בתורתו וצדקתו, ולא הבנתי פשר הדברים הלא אני זקן בא בימים, ובאותה מעמד עמדה בתי מרת רבקה העניא ואמרה יהא רעוא כי הילד יצא מחלצי וענו כל החבורה ואמרו אמן, ואכן באותה שנה ילדה את השר שלום זי"ע.

בהעתק כתב יד הגה"ק ר' חנוך העניך מאלעסק בעל לב שמש זי"ע כתב שדיבר פעם עם שלשה מלאכי חבלה ושאל אותם: מנין אתם יודעים על הצדיקים שבעולם הזה, והשיבו לו: שכשהצדיק משלים בעולם הזה את צורתו הרוחנית הנקראת "צלם אלוקים" וזאת ע"י עבודתו לה' וצדקתו ע"י מעשים טובים, לוקחים את צורתו ומעמידים אותה בכל העולמות, ומכריזים לפניו "הבו יקר לדיוקנא דמלכא" וכן "ככה ייעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו" ואפילו בגיהנום מוליכין צורתו ומהדירין כל מלאכי החבלה שתפול עליהם אימה ופחד מפני אותו צדיק, אח"כ שאל אותם: כמה שנים הוליקו לפניכם את צורת מורי חמי מו"ה שלום מבעלי ז"ל, השיבו לו: "חמשים שנה ויותר", והמשיך לשאול: "כמה שנים מאז שנבראתם", אמרו לו: "ארבעים שנה", שאל אותם: "הכיצד אתם שקיימים רק ארבעים שנה יודעים שהכריו על מורי לפני יותר מחמשים שנה, וכל שנותיו של מורי חמי היו שבעים שנה בערך בלבד", השיבו לו: "מיד כשנבראו הודיעו לנו שצדיק זה מכריזים עליו כבר עשר שנים שיש לירוא מפניו כי כבר שנים שצורתו ידועה למעלה, וכן כבר עשר שנים שגם צורתך ידועה למעלה, וחמ"ק היה צדיק ורבי מבטן ומלידה".

וסיפר הגה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע שכהיה זקנו ז"ל ילד ושכב בעריסה, היתה עת מלחמה בין שתי ארצות כששכב בצד ימין ניצחה הארץ האחת, וכששכב בצד שמאל ניצחה הארץ השניה, ורצה מהר"ש שהמלך הראשון ניצח ולכן היה מרבה לשכב על צד ימין למרות שכאב לו לשכב על צד אחד, אעפ"כ התאמץ ושכב בצד ימין ולא שת לבו לכאבים.

לימים בעת שהיה רבי ומנהיג לחסידים נסע על שב"ק בעיר הסמוכה לבעלזא, והגבאי ר' אלימלך סידר את השולחנות באופן אחד ממה שצוה לו רבו, נענה השר שלום ואמר: דכד הוינא טליא כבד' או ה' הייתי בבראד עיר מולדתי והלכתי עם אחותי לדודתי וכיבדה אותי בדגים קטנים ובשעת אכילת הדגים נודע לי שורש נשמתו ולשם מה באתי לעולם, והנה אני אומר לעשות השולחן באופן פלוני ור' אלימלך עשה כרצונו.

בצל רבותיו

מקדם היה תלמיד הרה"ק רבי שלמה לוצקער זי"ע בעמח"ס "דברת שלמה" המגיד מסקאהל שהיה תלמיד של המגיד הק' ממעזריטש זי"ע, שם היה שוקד על דלתי התורה והיה משים לילות כימים, ומסופר כי בכל לילה עשה עצמו כאילו הולך לישון ונכנס לחדרו ואח"כ הורידו אותו דרך החלון והוא הלך לבית מדרשו של רבו ר' שלמה הנ"ל ולמד שם כל הלילה, ואח"כ לפני עלות השחר שב לביתו ושכב על מיטתו לישון מעט וכמעט שלא ישן קם חותנו ובראותו שחתנו שוכב

בצל המגיד הק' מקאזניץ זי"ע

כשהיה השר שלום בלובלין שמע פע"א מרבו החוזה שאמר: "מי שגר סמוך להרה"ק מקאזניץ ואינו נוסע לקבל פניו לא יזכה לקבל שלום ממלך המשיח שיבוא בב"א", כששמע זאת הלך מיד להחזוה לקבל ממנו ברכתו ולנסוע לקאזניץ, פטרו החוזה לשלום וביקש ממנו שיחזור לשב"ק ללובלין, כשבא לקאזניץ והמגיד נתן לו שלום, הושיט תיכף השר שלום את ידו להמגיד שיברך אותו כי ברצונו לנסוע חזרה ללובלין, אמר לו המגיד הק': "אברך, הישאר אצלנו עד שב"ק ותזכה לגילוי אליהו" הושיט השר שלום שוב את ידו, אמר לו המגיד הק': "אברך, הישאר אצלנו עד שב"ק ואנחנו נראה לך את האבות הקדושים", אבל השר שלום בשלו, הושיט ידו עד שפטרו המגיד לשלום, כשבא אל החוזה הק' קיבל פניו בשמחה ואמר לו: "לחזור על גילוי אליהו ועל גילוי האבות בכדי לקיים מצוות רבו זה נקרא חסיד" מאז נסע פעמים רבות לקאזניץ.

סיפר השר שלום כי פע"א בעת שהיה בקאזניץ נכנס אל המגיד הק' ואמר שהביא אתו פתקאות ופדיונות מאנשי עירו, אמר לו המגיד למסור את הפתקאות, כאשר התחיל לקרוא אמר להשר שלום: "בוא נקרא ביחד" והוסיף השר שלום שאז לימד אותו המגיד לקרוא פתקאות, כמו"כ סיפר השר שלום שהרה"ק מקאזניץ לימדו גם לרפא חולים ע"י משמוש בידים שפע"א בעת שנסע ללובלין בא אלי באמצע הדרך איש אחד ואמר לו: "אברך, סע לקאזניץ", ולא שם לב לדבריו, ובפרט כשלא הכיר את האיש המדבר אליו, לאחר זמן בא אליו שנית ואמר: "אברך, סע לקאזניץ", ולא השיב לו גם בפעם הזאת, אבל אח"כ כשאמר לו כדברים האלה פעם שלישית, אמר שבוודאי יש דברים בגו וצריך לנסוע, ואכן נסע לקאזניץ, כשבא לשם נכנס אל המגיד והוא שכב על מיטתו וביקש ממנו לשבת על המיטה על ידו, והתיישב סמוך לו, ובא חולה אחד עם כאב שיניים וביקש מהמגיד שיברך אותו, לקח המגיד את ידו ואחז בידו ובשתי אצבעותי משמש בשיניו של החולה ושאל אותו על מקומם המדויק של הכאבים, וכך עבר עם שתי אצבעותי על מקום הכאבים והחולה נתרפא, וסיים השר שלום בלשון שאלה: "נ", וכי לא נתן לי זה בידים".

בצל היהודי הק' מפרשיסחא זי"ע

כשבא בפעם הראשונה ללובלין אמר לו החוזה שיסתובב אצל היהודי הקדוש מפרשיסחא, ואכן בכל פעם שבא היהודי הק' ללובלין היה השר שלום יוצא ונכנס אצלו, בכל עת שהותו במקום נהג לשהות על ידו כתלמיד המשמש את רבו. בעשרה בטבת שנת תקע"ג נסתלק רבו ר' שלמה מסקאהל, בחוה"מ סוכות ביום י"ט כסלו שנת תקע"ד נסתלק היהודי הק', עברה שנה ונסתלק המגיד הק' מקאזניץ בערב סוכות שנת תקע"ה, כשלשת רבעי שנה לאחר מכן כבו המאורות כליל עם הסתלקותו של רבו הק' החוזה מלובלין ביום ת"ב שנת תקע"ה, וכה נתייתם השר שלום מכל רבותיו.

המשפיע שפע רב בכל העולם, לכך לא שייך שכחה לגבי הקב"ה, ואם שכחו אינו שכחה".

ויהי כשמוע היהודי הקדוש את דבריו נכנס תיכף בשמחה אל הקדוש פנימה ואמר להחוזה שיש לו כבר תירוץ מספיק כשמוע החוזה את התירוץ נתמלא שמחה ואמר לו: "ישר כח", אמר לו היהודי הקדוש "אין זה תירוץ שלי אלא אברך אחד שבא לכאן מסקאהל תירץ זאת" מיד צוה החוזה להכניסו אליו, כשנכנס השר שלום פנימה נתן לו החוזה שלום והביע לפניו תודה על שהחיה אותו בתירוצו הנפלא, ומאז חיבבו והגדילו משאר תלמידיו הקשישים ממנו.

השר שלום סיפר בעצמו על נסיעתו הראשונה ללובלין: כשנעשיתי לאיש נסעתי אל הצדיק מלובלין, בליל שב"ק ליד השולחן צוה הרבי למוזג לי כוס יין מנהגי היה שלא לשתות שום משקה משכר, אבל לסרב לרבי לא רציתי נטלתי את הכוס והעמדתיה על השולחן עד שהתנפצה והיין נשפך, צוה הרבי למלא כוס שניה בשבילי ועמדה גם היא עד שהתנפצה, וצוה הרבי למלא כוס שלישית וקרא אלי בקול: "האם באת לשבור את כל הכוסות שלי", אמרתי לו "איני שותה יין" ולא יסף.

בהיותו בלובלין בפעם הראשונה היה בן שבע עשרה שנה בלבד כיבדוהו החוזה בעת קריאת התורה לעלות ל"שישי" והיה הדבר תמוה בעיני כל כיון שבדרך כלל נתנו עליה זה לרבנים זקנים וותיקים, אמר להם החוזה: "מדוע אתם מתפלאים, אברך זה יהיה ראש ומנהיג לרבבות מ"ש"אל".

השר שלום החזיק את החוזה לרבו המובהק והיה מרגלא בפומיה לומר שמרבו הק' מלובלין למד לקרוא פתקאות (קוויטלעך) ויסופר שפע"א עמד יהודי אחד והמתין להיכנס אל חדרו של החוזה פנה היהודי אל השר שלום שעמד אף הוא בחוץ וביקש ממנו לכתוב לו "פתקא" על מנת למסור אותה להחוזה היות והוא לא ידע לכתוב כתב לו השר שלום את הפתקא והיהודי נכנס עמה אל החוזה, הסתכל החוזה בפתקא ואמר לו: "מדוע הבאת לפני פתקא שכבר גמרו עליה את התפילה" התפלא היהודי ואמר: "לא הייתי עם פתקא זו אצל רבי כי זה עתה כתבו לי אותה בחוץ, ומיד נכנסתי עמה אל הרבי" שלח החוזה את השמש לברר מי כתב את הפתקא, ונדע שהשר שלום עומד בחוץ והוא שכתב את הפתקא, נענה החוזה ואמר: לפעמים כשצדיק כותב פתקא, ובשעת הכתיבה הוא נענה על מחצית בקשתו, אבל בפתקא זו כבר נענו לו על כל בקשתו.

ופעם היה דוחק גדול בעת שהחוזה ישב וקיבל פתקאות מאת הבאים אליו, ומחמת רוב הדוחק נשענו האנשים על השר שלום נענה החוזה ואמר: "אל תלחצו על האברך הזה, כי חצי העולם יתקיים עליו", ופע"א בשל הדוחק הרב ישב השר שלום תחת השולחן לרגלי החוזה, והרגיש החוזה במאן דהו הנמצא תחת השולחן ושאלו: "מי אתה" אמר לו השר שלום את שמו, אמר לו החוזה: "כשם שאתה דוחק את עצמך תחת כך ידחקו תחת שולחנך".

בצל הרה"ק השרף מסטרעליסק זי"ע

אחרי פטירת רבו הק' החוזה מלובלין ראה השר שלום את עצמו כאילו עולמו חרב עליו, אחרי שהסתופף בצילו חמש עשרה שנה, ומן השמים סבבו שיתקרב אל הרה"ק מסטרעליסק וגופא דעובדא הכי הוה: בדרך ממסעיו נפגש השר שלום עם אחד ממכיריו שהיה מחסידי השרף, גילה לו האיש: "יש לי עסק גדול שאני צריך לנסוע לרבי מסטרעליסק, ואבקש ממך להצטרף אלי להיות לי למליץ לפניו", חשב השר שלום שבוודאי זה הוא מן השמים שישע עמו והסכים, לאחר כברת דרך פנה אליו מכירו החסיד וביקש ממנו: "היית ומפני סיבה ידועה נבצר ממנו עתה לנסוע לכן יסע כב' לבד וידבר טוב עליו", השר שלום הסכים גם לזה, כשהגיע לסטרעליסק ונכנס לביהמ"ד עמד השרף מסטרעליסק בתפילה, והרה"ק השר שלום בלבו אם כבר צריך לנהוג בהשרף כמו עם רבי ואסור לו לעמוד מאחוריו בתפילה, גמר בדעתו ופנה לצדו, לאחר התפילה אמר השרף בפני קהל ועדה: "מה זאת להטרידנו בתפילתי בשקלא וטריא אם אני רבי או לא", לא ידעו הנאספים למי מרמזין דבריו אבל השר שלום ראה כי רוח"ק מדברת מתוך גרונו ואיש אלוקים קדוש הוא ובו ראוי להידבק, ומאו נסע אליו הרבה.

בצל הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפטא זי"ע

גם להרה"ק מאפטא נסע השר שלום והוא העריך מאוד את רבו זה ודבק בו בכל נפשו, ומסופר שכשיבקד בפעם הראשונה באפטא כיבד אותו בברהמ"ז בסעודה שלישית ודרכו בקודש של הרה"ק מאפטא היתה לברך בעצמו ברכת הזיומן של ס"ג בשב"ק ורק כשיבקד אצלו אחד מגדולי הדור כיבדו בברהמ"ז, ונחוג היה שהגדול שנתכבד היה מחזיר את הכוס לתוך ידו הקדושה, והרה"ק מאפטא בירך בעצמו, וכמו"כ עשה השר שלום שמיד אחרי שקיבל הכוס החזירה להרה"ק מאפטא, ולקח הרה"ק מאפטא את הכוס והחזירה לידו של השר שלום ואמר: "אברך, אני רוצה באמת שתברך", עשה השר שלום כמצות הרב ובירך, הדבר עורר תימהון רב אצל הנוכחים, כי לא קרה מעולם שיברך אצלו אדם אחד בברהמ"ז בס"ג, אחרי ברכת המזון אמר הרה"ק מאפטא לבנו: "דע בני, כי בסעודה זו אמרתי ולא היה אחד מבין הנוכחים שירד לעומקן של הדברים, אף כי יש ביניהם גדולי ישראל, ורק האברך הזה השיג עומק הדברים, ועוד סיבה, מפני שנהיה פעם מחותנים, ואכן לאחר זמן קם והיה הדבר שבנו הרה"ק מהר"י היה חתנו של נכד הרה"ק מאפטא זי"ע.

אחרית ימיו

בסוף ימיו הי' סגי נהור ל"ע והי' לו עגמת נפש מזה, ורצו לרפאותו שלח לו הרה"ק ר' יצחק מנעשכין זי"ע שלא ישתדל לרפאות א"ע, ולאחר זמן סיפר הרה"ק מנעשכין שא' הצדיקים שישב בסנהדרין של מעלה נתעלה למקום עליון מאוד והיה צריך אחד למלאות מקומו, ורצו שיתלק הרה"ק מבעלזא מן העולם, וימלא מקומו, ומחמת שידעתי שהעולם צריך לו לכן פעלתי בתפילתי שינטלו מאור עיניו ויהיה כאילו נפטר.

בתודש אלול תרט"ז נחלה ל"ע וצויה השר שלום לשלוח טעלעגראמע להרה"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע שביקש עליו רחמים והיה שם סוחר אחד שהי' לו קשרי מסחר עם הגביר החסיד ר' יוסף שיף מטארנא וידע שר' יוסף יסע לראש השנה לצאנז כדרכו תמיד ועל כן שלח את הטעלעגראמע לטארנא לר' יוסף, בערב ראש השנה בבוקר בא ר' יוסף לצאנז ותיכף נכנס להרה"ק מצאנז וסיפר לו ממחלת השר שלום מבעלזא ומהטעלעגראמע שקיבל, ולא השיב לו הד"ח דבר, בצדהים הזכירו עוד הפעם על כך, ושוב לא קיבל כל תשובה, וכן היה גם בפעם השלישית, ר' יוסף תמה מאוד איך לא שת הד"ח לבו לזה שהרה"ק מבעלזא צריך לרפואה, אח"כ אמר לו הד"ח בא ואספר לך מעשה שהיה: להרה"ק ר' אלימלך מליוענסק זי"ע היה אליהו הנביא נגלה תמיד בכל לילה הראשון של ראש השנה והיה מגלה לו מהנעשה בשמים, בליל ר"ה של שנת תקל"ג נגלה לו אליהו כדרכו, ואמר לו שעל שלש תפילות של גדולי הצדיקים עומד היום העולם, ופרט לו את שמותיהם, ותמה מאוד ר' אלימלך שלא חשב לו גם את תפילת רבו המובהק המגיד הק' ממעזריטש זי"ע אך אח"כ נתיישב לו הדבר כי בשנה זו בייט כסלו עלתה נשמתו השמימה, וממעשה זה הבין ר' יוסף שאין לתמוה על הד"ח על שאינו שם לב למחלת השר שלום מבעלזא, ואמנם אחרי כן נתברר שעוד ביום כ"ז אלול נסתלק השר שלום ובעת שהזכיר אותו לפני הד"ח כבר היה אחרי פטירתו.

חצי שעה קודם הסתלקותו אמר הפסוק: "ה' עשקה לי ערבני" ואמר שכאשר הוגד לו שנגזר על נשמתו שתרד לעוה"ז אמרתי לא בעינא כי יראתי פן אכשל בעוה"ז הראוני מן השמים מתן שכרן של מצוות, ואפילו הכי אמרתי איני חפץ לא הן ולא שכוך, אז הראוני מן השמים כמה אלפים נשמות העשוקות דאולין ערטילאין ועומדים ומצפים לביאתי לעולם כדי לתקנם, אעפ"כ אמרתי לא בעינא כי יראתי לנפשי שלא יהי הקילקול יותר מהתיקון, עד אשר השי"ת בעצמו ובכבודו היה לי ערב בדבר הזה שאכנס לעוה"ז בשלום ואצא מזה העולם בשלום, וזה פשט הפסוק הנ"ל ה' עשקה פי' עבור הנשמות העשוקות דאולין נע ונד בלי תיקון, כביכול לי ערבני היית לי ערב בזה, ע"כ תקיים את הערבות שלך, וכשסיים דברים אלו נח נפשיה ביום ז"ך אלול שנת תרט"ז.

ע"י בכת"ק חתנו הרה"ק מאלעסק כתב: "גם סיפר דברים ששמע מן המלאכי חבלה שדנין אותו, ובעת שנפטר מורי חמי ר' שלום מבעלזא זי"ע סיפרו לו שהלכו לקראתו הבעש"ט הק' ותלמידו ר' דוב בער ממעזריטש זי"ע ועוד הרבה צדיקים ומלאכים קדושים, וכיבדו אותו לדרוש בגן עדן, ושאלתי אותו לאיזה צורך סיפרו לך זאת המלאכי חבלה, והשיב שגם זה בכלל העונשים להודיע לרשעים גודל כבוד הצדיקים מה שהם שומעים מאחורי הפרגוד... ואח"כ שאלתי איך הי' בפטירת חמי ז"ל מזה העולם, השיבו שהעלה נשמות רבות בעברו דרך הגיהנום ע"י שנתנו להם רשות להתקשר עמו".

ושמחתם לפני
ה' אלקיכם

בס"ד

היי יאר וועלן זקנים עם נערים
קענען מיט האלטן ביי די 'הקפות'
אלע פסוקים און חרוזים ווארט ביי ווארט

מיט די ניי מסודר'דיגע הקפה'לע

סדר הקפות הבהיר

כמנהג סיגעט-סאטמאר

וועלכע איז מבאר מיט א קלארקייט דעם סדר פון די מזמורים און פיוטים, וואס
ווערן געזאגט בשעת די הקפות, פארוואס מען זאגט זיי, און ווי אזוי די פסוקים
טיילן זיך צווישן די הקפות. אויך ווערט ארויסגעברענגט מיט א קלארקייט אלע
'מנהגים ותהלכות הקודש' אויף יעדן טריט און שריט פון די הקפות.

געדורקט אויף א ספעציעלען שיינעם און באקוועמן פארמאט, מיט
שיינע און קלארע אותיות, אז ס'זאל זיין באקוועם צו האלטן בשעת
די הקפות, און בעיקר פאר דעם ריזיגען ציבור אנשי שלומינו, וועלכע
זענען עומדים צפופים ומשתחוים רווחים בצל הקודש פון כ"ק מרן
רבנו הגה"ק שליט"א.

צו באקומען:

אין אלע ספרים געשעפטן
און ביי אלע
סאטמאר'ע מקוה אידן

דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפי צדיקו וקדושי עליון,
בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

לפני בוא יום ה' הגדול והנורא

לחבירו לתקן, אז יהיה קונה עולמו בשעה אחת ויגיע לחפצו במעט זמן אשר ישאר בידו.
(ישמח משה פרשת נצבים)

◆◆◆

וכללו של דבר קודם ביאת הדבר צריך להתפלל על הדבר, כמו דוד המלך היה קם קודם היום ומתפלל על היום שיכנס ויצא בשלום כך אם רוצים שיהי' ישועה בר"ה צריך להתפלל בער"ה קודם ביאת השנה, תחל השנה וברכותיה, ברכת השנים, כמו בתחילת השבוע מתפללים החל ששת ימי המעשה וכו', ועיקר מראשית השנה דרשו חז"ל שנה שרשה בתחילתה שהמתפלל בלב נשבר ונדכה כעני בפתח מתעשרת בסופה ויקבל תפילתו.

(סמיכת משה)

◆◆◆

שעריך הם דופקים כעניים ודלים דרך העשיר שצריך לחבירו בטובתו דופק בקול גדול ולא יתבושש, אבל העני בתחנונים ידבר מרושש, אבל אם הוא סכנת נפשות גם העני יתמרמר בקול גדול, כן אנתנו תחילה עומדים בימי סליחות אומרים שנים ושלשה סליחות ודופקים בנחת עם עני ואביון אולי ירחם, אבל עתה ערב ר"ה שהוא סכנת נפשות ביום מחר כי תבא על זכרון בספר הזכרונות וספרי החיים וספרי המתים פתוחים לפניו, צריך לקרוא אל ה' בחזרה, עם ה' חזקו ונתחזקה לבקר ולעמוד על נפשותינו להצילנו מכל צרה וצוקה.

(סמיכת משה לער"ה)

◆◆◆

מצוה גדולה לחלק צדקה ערב ראש השנה לעניים ולאביונים המבקשים מים שורש החסדים וכו' ומדת הרחמים גדולים אפילו שאין להם זכות, על כן נקרא מדת רחמים גדולים אי"ן שאין צריך זכות, ועל כן על ידי חילוק הצדקה בערב ראש השנה פותחים מדת אין ומים מה שחושקים עניים ואביונים ועל ידי זה נמתקו כל הדינים שיש בראש השנה.

(אור החכמה)

◆◆◆

א"ר יצחק אין דנין אלא לפי אותה שעה דייקא, כלומר כיון שהתחיל שעה אחת קודם ר"ה לפי אותה שעה דנין את האדם שנמצא ביום שהתחיל בתשובה ונמצא הכל תלוי באותה שעה.

(קול אריה)

ונמצאת למד מזה שגם ביום הגדול והנורא עת משפט עמו ישראל בר"ה והקצבת חיותם ופרנסותיהם ומונותיהם הנה הכל נעשה ונמשך בשבת שלפניו במקור מים החיים וע"כ מבואר בשו"ע (אור"ח סי' תכ"ח ס"ד) שלעולם קורין אתם נצבים קודם ר"ה ע"ש לפי שהיא מרמז על ר"ה והר"ה נרמז ונחקק בשבת שלפניו ע"כ קורין אותו בשבת הזו.

(באר מים חיים)

◆◆◆

והנה שבת זה שהוא שבת האחרון מהשנה שעברה הוא נעוץ סופו לתחילתו וע"י שמירתו בקדושה וטהרה נוכל לתקן אל כל מה שפגמנו בכל שבתות השנה שעברו שאמרו הצדיקים הקדמונים וצ"ל שאם ירים איש את קצה המטה יתרומם כל המטה כן כאשר יתקן איש ביום האחרון יתקן כל הזמן וזה מה שכתוב בתנ"א פ"א ימים יצרו ולו אחד בהם זו יום השבת ודרש מילת אחד כטעם אחד העם יום המיוחד שבימים והוא השבת קודם ויום אחד חשוב שנה (ר"ה ב') רצה לומר יום אחד זה השבת קודם שהוא מחשיב לדבר חשוב כל השנה כולה.

(ישמח ישראל)

◆◆◆

הנה מצינו בגמרא ר"ה (דף ב') שאצל מלך יום אחד בשנה חשוב שנה וכן בסוף השנה, וכן הוא בבעל תשובה למעלה אצל מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, אף שלא היה עובד להשם יתברך בכל ימות השנה, רק שבסוף השנה עלתה במחשבתו ושם אל לבו לעשות רצון השם יתברך, נחשב לו יום האחרון כשנה שלימה.

(חסד לאברהם לר"ה כ' ע"ג)

◆◆◆

אם כן גם אנו נאמר לעניינינו אשר כלה החודש באפס תקוה, הלא רחמנא ליבא בעי, בזו הלילה הנשאר יפספש במעשיו וישים אל לבו הטוב גודל מריו ותחרט בחרטה גדולה ויפול מלא קומתו ארצה, בינו לבין קונו ויוזק מרה, או לי מה עשיתי כזאת וכזאת עשיתי, והנני מתחרט בחרטה גדולה מאד ומאד באמת ובלב שלם, ויקבל עליו בכל לב שלא ישוב עוד לתעותויו כל ימי חייו, ויהיה אצלו כיתר שלא תמוט, ויתודה בבכי גדול ויבקש מחילה וסליחה ממלך מוחל וסולח, ומה שצריך תיקון יתקן כפי אשר יגיד לו רופא נפשות, ובין אדם

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — קפה — בלתי מוגה

ביקור כ"ק אדמו"ר מסקווירא שליט"א בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א – בקרית יואל יע"א

יום ד' פרשת שופטים תשע"א לפ"ק

תשובות או ער האט נישט קיין ספרים מיט זיך, ווייל ער איז
אין א קור ארמ.²

בשוקי בראי, לשאוף אויר צה, בסוף ימי הקיץ כדרכי, אז שעשעתי
היום פה יערגן סמוך לפרעשבורג, וטיילתי בין ערוגות שושנים,
שפתותיו נוטפות דברים עמוקים מדבש מתוקים, אלה התורות
וההחוקים...".

ובס' הזכרון (עמ' כ"ג) כותב מרן החתם סופר, וז"ל: "ואז בא לסאן עגלת
צב מקהילה קטנה סמוכה נקראת יער-גן, וראש הקהל דהק"ק בא
ורצונו שאצא מהעיר ואסע עמו לעיר, ובני ביתי כשתילי זיתים עמדו
עלי ובקשו ממני שאעשה רצונו בזה לעקור סיכי ומשכי, וגם דעתי הי'
נוטה לכך, ועיקר טעמי, להיות כי הרבה פעמים ראיתי בחלומי את
עצמי נוסע וכורה מהעיר, וראיתי עצמי מתטלטל על שולחן אחר בערי
השדות, אמרתי טוב לעשות עתה כן, כדי שיתבטל החלום על ידי זה, כי
זה הוא סגולה נפלאה... אמנם אנשים חשובים ממני הק"ק שחרו פני
לבתי עזבם, ונעתרתי לדבריהם כי לא יכולתי לגלות להם מצפוני לבי
ומחשבותי וזמנתי בל יעברו פי וכו', עכ"ל.

ע"י בשו"ת כתב סופר (יו"ד סי' ט) בתשובה לתלמידו רבי יעקב קאפל
רייך זצ"ל בהיותו במאריבאד: "והנה נפש תלמידי יודעת מאוד כי
קשה עלי לע"ע להעמיק עיון בדברי הלכה פה, ואין פה להשיב תשובה
שלימה מלבד כי פקודת הרופאים עוברת עלי שלא לעסוק בעיונות,
עד ישעה ד' אל תפלת וירחמני לשוב למלאכתי מלאכ' הקודש עבודה
רבה, ואל מחוז חפצי וכו' הן המה ארגוני ספרים שלי כי אין אומן בלא
כלים, בכ"ז אבא בתשובה מאהבה" יעו"ש.

וכן בתשובה (או"ח סי' לה) מתנצל הכתב סופר: "הרופאים סגרו עלי
המעיינות עיוני התורה מפני מעייני הישועה לרפאות הגוף ועת לעשות
לזה וכו', בכל זאת דחקתי עצמי ביום אתמול מיד בבוא מכתבו ופניתי
בין הפרקים בין עסקי רפואה וטיול ובין גברא לגברא כדי לעשות לי

האדמו"ר מסקווירא: ס'איז ביי מיר א שטיקל הפסקה
יעצמ, ס'הייסט אז איך רוה זיך אפ אביסל די צוויי וואכן...
ס'קומען דארט ב"ה בעלי שמחות מיט אלעמען... נישט
ווייט פון אונז אין 'נייעק' האב איך דארט א דירה.

רבינו שאל אם מעיינות המרפא בפשיטאן אכן מועילות

האדמו"ר מסקווירא: ס'איז שווער צו וויסן וואס ס'זואלט
געווען אנדעם, אבער ס'קען זיין אז ס'מאכט אביסל
לייכטער, אדער ס'האלט צוריק אז ס'זאל נישט ערגער
ווערן ח"ו. באמת איז דאך דאס שוין אן אלטער מנהג. צו
פארן אויף בעדער...

רבינו: מיינ זיידע פון די מאמע'ס זייט, די מאמע'ס מאמע
(הנה"צ ר' אהרן טייטלבוים זל אבד"ק וואלאווא) פלעגט פארן קיין
פשיטאן.

האדמו"ר מסקווירא: אלע יארן פלעגט מען פארן אויף
בעדער. מ'זעהט דאך אין די תשובה ספרים אויך אז מ'איז
געווען אין די מקומות. די גדולים פלעגן זיך טרעפן דארט...

רבינו: אוודאי, דער חתם סופר שרייבט אין די תשובות אז
ער איז אין יערגן¹ דער כתב סופר שרייבט אין זיינע

בשו"ת חתם סופר נדפסו הרבה תשובות שכתב במרחץ יערגן הסמוכה
לפרעשבורג. בתשובה אחת (ח"ה הו"ט סי' לב) מציין: "בהתגוררי פה
יערגן סמוך לעירי לנוח קצת מרוב טרדותי עיינתי קצת בדבריו" וכו'.
וכמו"כ באבעז' (ח"ב סי' נ"ז) כותב מרן החת"ס לגיסו האונן רבי שלמה
אייגער, וז"ל: "קרת דברי קודש הנחתים עד צאתי קרית חוצות,

הארמו"ר מסקווירא: וואו רבי איציקל סקווערער איז געווען איז נישט ווייט פון פישטיאן. מ'האט געטראפן א דאקומענט אז ס'איז געווען דער זעלבער רב (הגיד יוסף חלוי אינגאר זצ"ל) אויף טייפליץ און אויף פישטיאן.

הארמו"ר מסקווירא: אזוי? ס'קען זיין. כ'האב געפרעגט איינעם דארט, און יענער האט מיר געזאגט אז ס'איז אין דייטשלאנד (דהיינו כי העיירות האלו נמצאים כמעט משעבוי הסמוכה לגבול מדינת דייטשלאנד).

רבינו: אין סיגוט האט מען דארט געטראפן אינטערעסאנטע דאקומענטן. מ'האט געטראפן פונעם פעטער (מרן רבינו בעל דברי יואל) ז"ל פונקטליך דעם דאטום ווען ער איז געבוירן, ווער ס'איז געווען סנדק און ווער ס'איז געווען מוהל.

הארמו"ר מסקווירא: אפילו די זאכן האבן זיי אלעס פארשריבן? צו פארשריבן די כיבודים איז אן אינטערעסאנטע זאך, וואס האבן זיי געהאט דערפון?

רבינו: זיי האבן דאס פארשריבן. ביי יעדן איינעם שטייט אויפגעשריבן ווער ס'געווען מוהל און סנדק. ס'האט געהייסן 'מאטריקל'.

הארמו"ר מסקווירא: מסתמא איז דאס א וועג פון קאנטראלירן אלעס, א וועג פון האבן א פיקוח אויף יעדע זאך...

ס'איז געווען א ספק ווער ס'איז געווען סנדק?

רבינו: ס'איז אנדערש ווי מ'האט געוואוסט. מ'האט דא געוואוסט אז דער ערוגת הבושם איז געווען מוהל,⁵ און דארט שטייט אן אנדערער מוהל...

הארמו"ר מסקווירא: מאקע? און 'סנדק' ווער איז געווען?

כי בין החסידים מקובל שמרן רבינו בעל דברי יואל ז"ל נכנס לבריות של אע"ה על ברכי אביו הק' שהיה הסנדק. המוהל שלו היה הגה"ק בעל ערוגת הבושם זצ"ל שהיה ידיד נאמן להקדושת יו"ט ז"ל, והערוגות הבושם כיבד גם הוא את הקדושת יו"ט כסנדקאות כשנולד לו בנו הגה"צ רבי לוי יצחק גרינוואלד זצ"ל אב"ד צעהלים (וכמ"ש בספרי ערוגת הבושם פ' שופטים עה"פ שום תשים, עיי"ש בסוף הדיוש).

ומסופר, שהגה"צ מצעהלים ז"ל אמר פעם אחת בדרך צחות למרן רבינו בעל דברי יואל ז"ל כי 'המוהל והסנדק שהיו להם היו שניהם שווים בעדקתם וקדושתם, כי הקדושת יו"ט היה סנדק לשניהם והערוה"ב היה מוהל לשניהם.

הארמו"ר מסקווירא: דער טאטע ז"ל האט זיך אויך געטראפן מיטן סאטמארער רב ז"ל (מרן רבינו בעל דברי יואל) אין דארנא, און זיי האבן אסאך פארברענגט דארט, זיי פלעגן ארויסגיין אין פארק און אסאך פארברענגט צוזאמען.

רבינו: 'דארנא-וואטרא' (מקום מעיינות רפואה במדינת ראמעניע), און בקיצור רופט מען עס 'דארנא'.

הארמו"ר מסקווירא: היינט קען מען דאך טרעפן פארשידענע זאכן אין די שטאטראט אין רוסלאנד, האט מען דארט געטראפן אז רבי איציקל סקווערער (בט של הרה"ק רבי מרדכי מטשערנאבל ז"ל) האט דאך געהאט רעאמאטויזם ל"ע און ס'געווען א גאנצע מעשה, מ'האט דאך נישט געלאזט די צאדיקאוויס³ ארויספארן, און ער האט געבעטן רשות צו פארן קיין 'טעפליץ', ס'איז נאך היינט אויך א קליינע קור-ארט פון בעדער. די תשובה פון די אלע דאקטוירים איז 'כמובן' אויף נישט, אז זיי געבן נישט קיין רשות... אזוי איז דאך עס געווען ביי זיי.

בנו הגה"צ רבי אהרן מענדל שליט"א: איינמאל האבן זיי יא געגעבן רשות און רבי איציקל סקווערער איז דארט געווען.⁴

הארמו"ר מסקווירא: יא, אבער דאס וואס אונז האבן געטראפן שטייט אז זיי געבן נישט קיין רשות.

קורת רוח בשעשועי דאורייתא עם גבר חכם בעוז של תורה ויקרא ואוהב נאמן רוח כוונת דפר"מ י"ג נ"י, והייתו כשמואל דבדק בספרא קמא קמא דמטו לידו בחלק א"ח ואביע אומר בקוצר אומר בלי עיון וחקור דבר מפי סופרים וספרים שאינם אתי פה". וכן בתשובה אחרת (א"ח סי' כג) מומרחץ פראנצעסבאד כותב: "והגם כי קשה עלי פה לברר דבר על בוריו מאפס הפנאי ומעט ספרים אשר אתי עמי פה". וע"ע שם (יו"ד סי' קפה): "אני פה עוסק ברפואות ואין אתי ספרים רק מעט מועיר ואפילו שולחן ערוך אין אתי פה רק 'באר היטב' ובו מצאתי" וכו'.

3 כן היו נקראים הצדיקים בפי הצוררים ממלכות רוסלאנד, שהציקו את הצדיקים המפורסמים אשר היו להם השפעה על עדת החסידים.

4 ראה סיפורים ומאמרים יקרים' (עמ' לט): שהרה"ק רבי יצחק מסקווירא זצוק"ל חלה בסוף ימיו על ידיו והגליו וצוו עליו הרופאים הגדולים שיסע לטייפליץ לרחוץ שם במים חמין שתי פעמים, והיה שם פעם אחת ולא רצה להיות שם פעם שנית וכשראו הרופאים שאין בשום אופן לפעול אצל אדמו"ר שיסע לטייפליץ פעם שניה צוו עליו שיסע עכ"פ לאדעס' והיה ב' אדעס' שתי פעמים.

דער נאסוידער רב איז אנגעקומען זאגט מען איהם אז ער קען נישט אויפנעמען יעצט. פארוואס קען ער נישט אויפנעמען? ווייל ער באדט זיך... ער גרייט זיך שוין אויף שבת. האט דער נאסוידער רב געזאגט א ווערטל, "איך האב געמיינט אז איך גיי צו 'מגיד', דערווייל ווער איך געוואר אז איך גיי גאר צו 'רחצה'..."

האדמו"ר מסקווירא: שפעטער איז ער יא געווארן רב? **רבינו:** יא, נאר די חסידים האבן זיך אפגעטיילט און געמאכט אן עקסטערע קהילה.

האדמו"ר מסקווירא: 'כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם' (ויקרא מו, ל), אלעס זיך צו וואשן און רייניגן.

רבינו: 'מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל' דאס איז דאך א מימרא פון רבי עקיבא (יומא ה, ט), אבער מ'איז מדייק וואס איז דער דמיון פון 'מה מקוה' צו 'אף הקב"ה'? וואס דארף מען אזא צושטעל אז מ'איז מדמה דעם אויבערשטן צו א מקוה? ס'איז דאך הפלא ופלא.

נאר כ'האב אמאל געזאגט אז דער בני יששכר (תשרי ד, לו) זאגט אז א איד דארף צו גלייכן אז תשובה נוצט, און אפילו אויב מ'האט תשובה געטוהן און מ'האט נאכאמאל געזינדיגט, קען מען נאכאמאל תשובה טוהן, ס'איז נישטא קיין גבול וויפיל מאל, איינמאל, פינעף מאל, הונדערט מאל, אז ער האט תשובה געטוהן און ער האט נאכאמאל געזינדיגט - דעם אייבירשטן'ס מדת סכלנות האט נישט קיין שיעור, ער טייטשט דארט די גמרא (יומא פה) גדולה תשובה שמוגעת עד כסא הכבוד, 'גדול' מיינט דאך חסד, אז ס'איז א חסד אז ס'איז נישטא קיין גבול, אין די מאמרים אויף שבת שובה 'גדולה תשובה' (דחשי"ב) טייטשט ער מיט דעם דעם פסוק (חושע יד, ב) שובה ישראל עד ה' אלוך.⁶

רבינו: דארט שטייט אז דער וואלאווער רב (הגה"ק בי יעקב יוקל טייטלבוים ז"ל בן אחיו והתנו של מרן הגה"ק בעל יטב לב ז"ל ופח"ס היטב אויב), מוין זיידע פון די מאמע'ס זייט.

האדמו"ר מסקווירא: מ'רעדט אז מ'איז געפארן צו בעדער, און כ'זאג אז כ'האב גענומען אפאר טעג אויף אפרוה יעצט - אז ס'זענען יעצט די ימי הרחמים והרחצו'ן איז דאך עס אויך א שטיקל רפואה מסתמא, ושב ורפא לו (ישעיה ג, א), אויב ס'איז זש'ב' איז זרפא לו...

רבינו: דער נביא זאגט (ישעיה א, טו) 'רחצו הוכו', איז דאס אויך אן ענין פון רחיצה...

די גמרא ברענגט דאך (מנחות מג) אז דוד המלך איז געגאנגען אין בית המרחץ, און ער האט געזעהן אז ער איז ערום בלא מצוות, וכיון שנזכר במילה שבבשרו נתיישרה דעתו. דער 'מרחץ' מיינט מען טאקע אויך אז ער איז געגאנגען מפשפש במעשים זיין, און ער האט געהאלטן אז ער איז ערום בלא מצוות, און פון מילה האט ער באקומען התחזקות (כן מובא בשם הרמ"ק הרבי ר' ברוך ממעזיבוש ז"ל (הובא בספר טעמי המנהגים עמ' שפ"ט) ועיין מ"ש מרן ז"ל בברך משה (ר"פ וירא בזה)).

האדמו"ר מסקווירא: אז ער האט זיך 'געוואשן'. די ספרים הקדושים ברענגען אז די מצוה פון מילה האט אים געגעבן חזיון, ווייל דאס איז געווען אן א פניה (עי' בספח"ק תולדות יעקב יוסף פר' פקודי אות ג).

רבינו: כ'האב שוין געזאגט אויף דעם כמה אופנים, פארוואס די גמרא פארציילט אונז אז דוד המלך איז געגאנגען אין מרחץ.

ומענין לענין הזכיר רבינו דבר צחות מהגה"ק מנאכא ד"ל שאמר בחיותו בעיר א' באנגארין שהי' שם רב אב"ד חשוב, והתנו חי' מסייע לו ברכות.

רבינו: זיין איידעם איז שוין געווען אביסל נישט אזוי חסיד'יש, און מ'האט איהם גערופן דער 'מגיד'. ווייל ווילאנג דער שווער האט געלעבט האט ער געהאט דעם טיטל 'מגיד', און שפעטער האבן די חסידים איהם נישט געוואלט אויפנעמען פאר רב, ווייל מ'האט געהאט טענות אויף איהם, האט מען איהם ווייטער גערופן 'מגיד'.

איינמאל איז דער נאסוידער רב געווען דארט אין שטאט, און ער האט געוואלט גיין באזוכן דעם מגיד. ער איז געווען אן אונגערשער רב און ס'איז געווען פרייטאג, און ווען

6

וולש"ק שם: "ויש לפרש ע"פ מה שכתבו הראשונים והאחרונים דמתני' התשובה שיהיה מאמין בה, היינו שיהיה מאמין שיהיה תשובה מכפרת אפילו הרבה לפשות אלפי אלפים רבבות פעמים עד אין מספר ואפילו ביקש מחילה מאת הש"י כמה פעמים ואח"כ חזר לסורו בכל פעם אעפ"כ הטוב וסלה יקבלוהו בתשובה.

ואלמדך דעת בזה לקרב הענין אל השכל, הדנה מדת בשר ודם אם יש לו איזה מדה טובה היינו שהוא רחמני ומעביר על מדותיו לסלוח ולמחול לכל המכעיס, הנה עכ"ז כשיתמיד המכעיס יום אחר יום להכעיסו הנה יופסק מאותו האיש הטוב המדה טובה של רחמנות ולא ירצה שוב למחול. הנה בזה יש חילוקים שונים, זה האיש רחמני ביותר

און ס'קומט נאכדעם ווייטער א זיסעו, פונדעסטוועגן זי'הנו, איז דער אויבערשטער מקבל די תשובה.

רבינו: מ'זאגט נאך אז דער רבי ר' זושא האט יעדע נאכט געמאכט א חשבון הנפש, און ער האט געזאגט, 'פון היינט וועל איך שוין ווערן בעסער, אבער זושא, נעכטן האסטו דאך אויך אזוי געזאגט? נעכטן האב איך געזאגט, אבער היינט מוין איך עס שוין טאקע...'⁷

הארמו"ר מסקווירא: דער עמרת ישראל (מהמגיד מבאהפאלע ז"ל תלמיד לבעל המאור עינים ז"ל - פרשת שופטים) ברענגט דאס טאקע אויף אלול אויף די משנה (שקלים ה, ה) 'מי שאבד חותמו' או טאמער ער האט חלילה פארלוירן דעם חותם אלוקים, 'ממתינין לו עד הערב' קודם מיינט ערב, ער זאל תשובה מוהן ביינאכט ווען מ'זאגט 'בידך אפקיד רוחי'. טאמער ביינאכט האט ער נישט אינגאנצן תשובה געטוהן, ווארט מען ביז 'ערב שבת', און אויב נישט איז 'ערב ראש חדש', און אויב נישט איז 'ערב ראש השנה'... ממתינין לו עד הערב, אלץ ווארט מען ער זאל תשובה מוהן. (ויע"ע באור המאיר (על ר"ה) שמביא רמז זו בשם הרמ"ק רבי נחמן מקאמיוב זי"ע).

רבינו: דער זיידע דער ייטב לב ז"ל ברענגט דאס אויך אראפ אין ייטב פנים. אויף איין פלאץ (להיר ד"ה קרים, וד"ה ויצא) און ער מייטשט מיט דעם אז 'עד הערב' מיינט מען הושענא רבה, ווייל הער"ב איז יום ערב"ה, הושענא רבא

א מקוה אז מ'מובל'ט זיך ווערט מען טהור, אויב מ'ווערט נאכאמאל טמא קען מען זיך נאכאמאל מובל'ן, און אויב מ'ווערט נאכאמאל טמא קען מען זיך נאכאמאל מובל'ן - ס'האט נישט קיין שיעור וויפיל מאל. דאס איז 'מה מקוה מטהר את המטמאים (בלי גבול) אף הקב"ה מטהר את ישראל' (בלי גבול).

הארמו"ר מסקווירא: עס איז נישטא קיין גבול אויף דעם. דעם קאזשניצער מגיד'ס זוהן (הרה"ק בעל באר משה מקאזשניץ ז"ל) ברענגט אז די אלע מ"ב מסעות וואס די תורה רעכנט אויס, זיסעו' פון דארט זי'הנו' דארט און נאכאמאל זיסעו' און זי'הנו, זענען אויך מרמז אויף די בחינה. ס'איז דא אמאל א מענטש וואס זיסעו', ער איז אוועקגעפארן פונעם אויבערשטן און ער טוט תשובה, זי'הנו' איז דער אויבערשטער מקבל די תשובה. נאכדעם איז ווייטער געווען זיסעו' און ווייטער זי'הנו, נאך אפאר מאל קען מען דאך טאקע טראכטן אז ס'העלפט שוין נישט, רעכנט די תורה אויס די אלע מסעות אז אפילו וויפיל מאל זיסעו' ער איז אוועקגעפארן איז נאך אלץ זי'הנו, אז מ'זאל וויסן אז ס'איז בלי גבול, אויב ער מיינט נישט ח"ו קיין 'אחטא ואשוב', איז עס בלי גבול.

דערפאר שטייען די אלע מסעות עקסטער, אויב נישט וואלט ער געדארפט אויסרעכענען צוזאמען, זיסעו' פון דארט און פון דארט און פון דארט, און זי'הנו דארט און דארט, נאר ס'שטייט עקסטער זיסעו' און זי'הנו, צו ווייזן אז אפילו ס'איז שוין אפאר מאל געווען דער זיסעו' און זי'הנו,

7

ויע"ע עירן קדישין' תניינא (עמ"ה): שאמר הרמ"ק מריזשין ז"ל: "על פי משל דידוע שכל הסוחרים הגדולים יש להם פנקס יומי שכותבים בו כל ההוצאות והכנסות של היום, וכן יש להם פנקס שבועי שפעם אחת לשבוע מעתיקים את החשבונות של כל השבוע לתוך זה הפנקס, אח"כ פעם אחת בחודש מעתיקים את החשבונות של כל החודש אל פנקס חודשי ובסוף השנה עושים סך הכל (כולא) מכל השנה וכותבים את כל החשבונות מכל השנה על הפנקס השנתי. הנמשל הוא שכל אדם צריך להיות לו ג"כ פנקס יומי שיכתוב בו את כל העבירות שעשה בזה היום ובערב קודם השינה יעשה עליהם תשובה וכמו שהתנהגו עצמו הרמ"ק רבי זושא ז"ל שהיה לו מאג - צעטיל שהיה רושם לעצמו את כל אשר עשה בזה היום, ובליילה קודם שהלך לישון היה קורא את כל הצעטיל ובוכה מאד במר נפשו עד אשר נמוק הכתב של כל הצעטיל ואז היה יודע כי נמחל לו. וכן צריך האדם להיות בכל יום מומארי דהושבטא קודם השינה, ואם אינו זוכה לזה יראה עכ"פ שיהיה לו פנקס שבועי שלפחות בערב שבת יעשה תשובה וכו', ואם לא עשה כן ישתדל עכ"פ שבכל ערב ר"ה יתוודה וכו', ואם לא עשה כן עכ"פ ישתדל וכו' ויתוודה עליהם בערב יום"ה" יע"ש.

ויאריך אף ביותר, אבל עכ"פ לכל מדת בשר ודם יש גבול כיון שהבשר ודם בעצמו הוא בעל גבול ותכלית על כן גם לכל מדותיו יש גבול, מוש"כ מדת הש"י כיון שהוא ית"ש בלי גבול ותכלית וגם מדותיו אין להם גבול, וא"כ כיון שהוא רחום והגון וטוב וסלה, לכל אלה המדות גם כן אין גבול ותכלית.

ואם כן אל יפול לב אדם עליו האיד אשא פני לשוב אליו ית"ש בתשובה הנה זה כמה פעמים הייתי מתמרמר על הטאתי ובקשתי מחילה והבטחתי להש"י שלא אחטא עוד ולא אחזור בהם ושוב זה כמה פעמים חזרתי לסורי ואיך שוב יקבלני הש"י בתשובה, הנה לא יאמר האדם כן, כדיון שהש"י אינו בעל גבול ותכלית גם מדותיו אין להם גבול, והנה שיש לפרש שאמר הנביא בפסוקי התשובה, שובה ישראל (ותעד) עד ה' אלקיך, היינו ה' אלקיך הוא לעולמי עד בלי גבול ותכלית, א"כ יקבלך בודאי בתשובה בכל זמן ועידן ואפילו שגית הרבה מאד, הטוב וסלה ימחול ויסלח ויכפר, עכ"ל"ק.

(ישעיה נא, כא), איז עס שוין ממיילא שנגות, און אפילו מיטוואך נאר 'תשובה מיראה' ווערט עס שוין זכיות.⁹

רבינו ציוה להביא כיבוד

רבינו: ווען האט מען געבלאזן שופר (בסקווירא) אין חודש אלול, נאר ביי שחרית צי ביי מנחה אויך?

האדמו"ר מסקווירא: נאר ביי שחרית.

רבינו: ס'זענען דא פלעצער וואס מ'בלאזט ביי מנחה אויך.¹⁰

האדמו"ר מסקווירא: נישט ביי אונז, אבער ס'איז דא אזעלכע פלעצער.

א' הנוכחים: רבי מרדכי'לע נאדבורנער ז"ל האט געבלאזן ביי מנחה אויך (וכן הוא המנהג היום אצל צדיקי בית נאדווערסא-קרעטשניף שתוקעין בחדרם לפני תפילת מנחה).

רבינו: און 'לדוד השם אורי' זאגט מען יא (במנחה)?

האדמו"ר מסקווירא: יא, ביי שחרית און מנחה, אבער מיטאגט עס פאר 'קדיש תתקבל'. דאס הייסט מיטאגט עס נאך תחנון פאר 'חצי קדיש', נישט ביים 'יום' נאך קדיש תתקבל.

רבינו: און וויזשניץ זאגט מען עס אויך נישט ביים 'יום'. ביי אונז זאגט מען עס נאכ'ן דאווענען, נאך 'עלינו' (וכ"כ בס')

9

והל"ק בעבודת ישראל שם: "ומסיים הכתוב כי כשלת בעונך רומז על הצרות וזמן החורבן שאז כלנו כשורים ומשוגעים מוכבד החורבן והצרות ורדיפות מיום אל יום, עד שנחשב לפני הבורא ב"ה כל העונות בית ישראל כאלו עשו שוגגים כמ"ש הוזה"ק עי"ש, וזה כי כשלת בעונך כשילון לשון שוגג. ואמר הנביא לרמז להם לאהבת התשובה: אפילו דק"ל (יומא פו:) כי התשובה מיראה מהפכת הודנות לשגנות, מכל מקום כיון שעל ידי הצרות בלאו הכי נחשבו הודנות כשגנות, ממילא כשישב ומתחרט עליהם לפני הבורא ב"ה הוא ברוב חסדיו מהפכם לזכיות וריח נוחה לה ויזכה להיות כסא ומרכבה לה. וז"ש במדרש עד השם אלהיך ועד בכלל, פירוש מ"ל שזוכה להיות כסא לכבודו ית"ש" [ענין מ"ש כ"ק מרן רבינו ז"ל בדברי יואל לשבת שוביה (סוף חושן ט) לפרש עפ"י מה שאמרו חז"ל עה"פ שובה ישראל עד ה' אלקיך שהקב"ה הוא מעיד שעהעון היה רק מכושל, עיי"ש. ועי' עוד מענין זה בקו' על הנאולה ועל התמורה במילצה ישרה שבסוף הספר (מס' קב"א הלאה)].

10

עיין בד' הרמ"א סי' תקפ"א, וכו' בס' נוהג כצאן יוסף (עט ר"ד), ובא"ר (סק"א) ב' שכן מנהג פראג, ובמטה אפרים (ס"ב) ב' שלא שמע שנהגין בן במדינתו.

האט ער עס אזוי נאכגעזאגט. און איינמאל (ל"ג מדות אות ב) זאגט ער אויך אז ס'מיניט 'ערב יום כיפור'.

האדמו"ר מסקווירא: דער טאטע ז"ל פלעגט אלעמאל נאכזאגן פונעם עבודת ישראל וואס ער ברענגט פונעם רבי ר' אלימלך אויף די משנה (ר"ה א, א) 'באחד באלול ראש השנה למעשר בהמה', אז דער וואס ווארט תשובה צו מוהן ביז אלול איז דאס א בחינה פון מעשר בהמה, און רבי אלעזר ורבי שמעון זענען ממתיק אביסל, און זאגן 'באחד בתשרי', אז אפילו אויב ער מוהט כאטש תשובה פאר ראש השנה איז עס נאך אויך גוט.

דער טאטע ז"ל פלעגט געווענטליך נאר נאכזאגן א ווארט, ער פלעגט נישט צולייגן - אבער ווען ער פלעגט נאכזאגן דאס ווארט פרייטאג, צונאכטס ביים מיש ווען ס'געווען 'שבת מברכים אלול', פלעגט ער אלעמאל געבן א זאג צו "יעצט קען מען נאך מקיים זיין אלע שיטות...", ווייל ס'איז דאך נאך פאר ראש חודש אלול אויך.

רבינו: דער עבודת ישראל אויף חמשה עשר באב האט א שיינעם ביאור דארט, ווי ער מיינט אים די גמרא (תענית ג:) על דרך החסידות, די גאנצע גמרא...

האדמו"ר מסקווירא: יא, בחור שא נא עיניך וכו', אפילו מקופלין וכו', ממש די גאנצע גמרא מיינט ער אים.⁸

רבינו: דער עבודת ישראל (שבת תשובה) מוהט אויף א מורא'דיגן אויפטוט. ער זאגט אז דאס וואס די גמרא (יומא פו:) זאגט אז תשובה מיראה ודונות נעשו כשנגות און מאהבה ווערן זיי זכיות, דאס איז נאר בזמן שבית המקדש היה קיים, אבער אין גלות וואס מ'איז 'שכורת ולא מוין

8

והל"ק במקצת מדברות קדשו שם: "מיוחסות שבהן היו אומרות בחור רומז על הבורא ית"ש אשר כביכול מצמצם שכנתו וגדלו ית"ש להתענג בתענוגות בני אדם וכביכול מגדל התענוג והשמחה והשעשוע נעשה כבחור כמ"ש במאמר ברוך שבחר בהם ובמשנתם (אבות ג, א) עי"ש. שא נא עיניך וראה מה אתה בורר לך' השמות עם סגולתו כמז"א (דברים ג, י) כי כך בחר ה' להיות לו לעם סגולה, היינו על ידי הסגולה והתענוג שיש לו מישאל כביכול עושה עצמו כבחור". ועוד שם: "אפילו מקופלות ומנותחים בקופסא' רומז על אלו הבורים והרעים שמוטחים מקופלין בתאותם וגשמותם אשר לב אבן להם, גם עליהם יבא ההארה והבהירות כאשר כתבנו בחיבור זה על ענין הבת הקול היוצאת בכל יום".

געוואלדיג, איז ז'האלוקים אינה לידו ושמתי לך' דער אויבערשטער רוקט אונטער הרדורי תשובה.

און די סופי תיבות פון אינה לידו ושמתי לך איז בגימטריא א"ם, און 'אם' האט דאך שוין א שייכות צו תשובה.

רבינו: דער יערות דבש (ח"א דרוש א) זאגט אויף עשרת ימי תשובה, אז ווען דער אויבערשטער האט באשאפן די וועלט איז דאך נישט געווען קיין אתערותא דלתתא, ווייל ס'איז דאך נאכנישט געווען גארנישט, ס'געווען נאר א אתערותא דלעילא.

האדמו"ר מסקווירא: דער בני יששכר רעדט אסאך אסאך וועגן דעם, אז די מעשיהם של ישראל פון נאכדעם איז געווען גערעכנט אלס אתערותא דלתתא. ער ברענגט דאס כמה וכמה פעמים אין ספר (שבתות ד, ב; ניסן ג, ט; אלול א, ד; תשרי ג, ה; כסליו ב, כו; שם ד, טט).

רבינו: יא, דער בני יששכר זאגט אז ס'איז יא געווען אן אתערותא דלתתא ווייל דער אויבערשטער האט געוואוסט וואס ס'וועט זיין.

אבער דער יערות דבש זאגט אז ס'איז אינגאנצן נישט געווען קיין אתערותא דלתתא נאר א אתערותא דלעילא, ממילא יעדעס יאר ווען ס'קומט דער זמן ווערט נתעורר א רוח טהרה פון הימל מיט אן אתערותא דלעילא אליין.

ער מייטשט מיט דעם דעם פסוק (תהלים קכא, ב) עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ, אז אין דעם זמן וואס ס'איז געווען 'עושה שמים וארץ' איז 'עזרי מעם השם' אליין אן קיין אתערותא דלתתא.

האדמו"ר מסקווירא: דער בני יששכר אויף חנוכה (כסליו ב, כח) מייטשט דעם זעלבן פסוק אויף זיין מוהלך (הגיל בדבריו) ער זאגט דאך אז ביי בריאת שמים וארץ איז געווען די אתערותא דלתתא פון וואס אידן וועלן שפעטער מוהק, און ביי חנוכה איז דאך אויך געווען זאחר כך באו בניך. זאגט ער 'עזרי מעם השם עושה שמים וארץ, אזוי ווי ביי עושה שמים וארץ איז נישט געווען קיין אתערותא דלתתא נאר פון שפעטער, אזוי האט דער אויבערשטער געהאלפן דעמאלס אויך אלס שפעטער. ער ברענגט דאס אין אנדערע פלעצער אויך.

רבינו: לכאורה דער יערות דבש' מיט'ן בני יששכר' שטימען נישט אינאיינעם, ווייל דער בני יששכר זאגט אז

עבודת הקודש להחידא דל'. אין צאנז האט מען בכלל נישט געזאגט 'לדוד השם אורי'.¹¹

האדמו"ר מסקווירא: מ'זאגט עס אויך ב'ן שמיני עצרת', אדער 'שמחת תורה' אויך?

רבינו: שמחת תורה אויך.¹²

האדמו"ר מסקווירא: ביי אונז נאר ב'ן שמיני עצרת (כדאיאט בסידור התניא, וכ"כ המטה אפרים (ס"ו) ומשנה ברורה (סק"ב)). דערפאר האב איך געפרעגט, ווייל כ'האב געוואוסט אז אין אנדערע פלעצער זאגט מען שמחת תורה אויך, אבער ביי אונז זאגט מען שמיני עצרת יא, און שמחת תורה נישט.

רבינו: עס ווערט געברענגט, לול"א האמנתי לראות וגו' (שכחמוך לדוד ה' אורי), לול"א איז אותיות אלול.

האדמו"ר מסקווירא: בכלל ברענגט מען דאך (פרי עין חיים, שער ראש השנה פרק א') אז אלול איז ראשי תיבות איני ל'דודי ו'דודי ל'י (שיר השירים ג, ג), און אינה לידו ו'שמתי לך' (שמות כא, יג) (פרי עין חיים, שם) און נאך.

רבינו: ס'זענען דא אסאך ראשי תיבות. ו'ישאלו איש ל'רעהו ל'שלוש' (שם יח, ז) (ייבט פנים מאמר שירת דודי אות כ"א).

האדמו"ר מסקווירא: דער בני יששכר (אלול א, טז) ברענגט אויפ'ן רמז ז'האלוקים אינה לידו ושמתי לך מקום אשר ינום שמה, אז בעצם דארף מען זיך דאך צוגרייטן צו תשובה, אבער אויב ס'קומט דער זמן, אפילו די חכמה איז נישט אזוי

11

ע'י בשו"ת דברי משה (מהח"צ רבי משה האלבערשטאם זצ"ל - סי' ל"ד) שכתב ביאור רחב במנהג זקינו הק' מרן הדברי חיים זי"ע, שלא אמר לדוד ה' אורי, עיי"ש שהביא מכתב קודש מהרה"ק רבי פנחס חיים מראזלא ז"ל (נדפס ברש ספר לב שמה החדש), ובתו"ד כתב: ואמר לו שמקובל בידו בוודאי מרבינו היהודי הק' זצ"ל זקינו, איש מפי איש, שלא אמר לדוד, מחמת ששמעו מרובו הק' מלובלין ז"ל שזה הדבר אמירת לדוד הוא מן הספר חמדת ימים (אשר יש עליו עוררין בידינו) וכו', וגם הגה"ק מצאנז ז"ל לא אמר לדוד, עיי"ש המשך המכתב.

והוסיף בס' הנ"ל, דאף שברור שמקור הדבר לאומרו, הוזכר לפני זמן שנדפס הספר חמדת ימים, מ"מ לא הוזכר לאומרו בציבור, והמנהג שנהגו לאומרו בציבור מקורו מחמדת ימים, עיי"ש שהוכיח כן.

12

דבספר שם טוב הקטן (משנת תס"ו לפ"ק) שהוא המקור הראשון בספרי הקדמונים שמביא מנהג אמירת 'לדוד ה' אורי', כותב מה"ל: האומר מזמור זה מר"ח אלול עד אחר שמחת תורה, מובטח לו שיוציא שנותיו וימיו בטוב, ויבטע עיי"ן כל המקטריגים, ע"ש. וכ"כ בסידור רבי שבת, וכ"כ בס' ליקוטי מהרי"ח.

מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, או 'דין' איז אויף די עבירה און 'חשבון' איז אויף די צייט.

האדמו"ר מסקווירא: איך האב עס געזעהן אין בני יששכר, נישט אין גר"א... כ'מאך נאר א ווערטל. דער בני יששכר ברענגט דאס אויך.¹³ דאכט זיך מיר אז דער תפארת עוזיאל (לשבת שובה) און נאך אנדערע ברענגען דאס אויך, אז אין דער צייט וואלט מען בעצם געדארפט מוהן א מצוה.

רבינו: דער טאטע ז"ל האט אויפגעמוהן (ברך משה פ' תוריע עמ"ס סי') אז לויט דעם ווען א איד מוהט א מצוה קומט איהם דאפלט שבר, איינס ווייל ער האט געמוהן א מצוה, און איינס ווייל ער האט נישט געמוהן קיין עבירה אין דער צייט.

האדמו"ר מסקווירא: ווייל מדה טובה מרובה, אויב דער פגם איז דאפלט, דארף דאך די נחמה אודא' זיין בכפליים. אויב 'כי לקחה מיד השם כפליים' (ישעיה מ, ב), איז דאך כל שכן אז דער 'נחמו נחמו' (שם, א') דארף אודא' זיין דאפלט (איכ"ר א, נז). ס'זענען דא אין די ספרד'ק כמה בחינות אויף דעם אויף שבת נחמו.

רבינו: דער בעלזער רב רבי יהושע'לע ז"ל זאגט (הובא בויגד יעקב פ' יתרו) אז ס'זענען דא צוויי הפטורות פון תשובה, איינס 'צום גדליה' (הפטר דרשו ה' בהמצאו), און איינס 'שובה ישראל', ווייל ביי די ערשטע תשובה האט מען נאך געהאט א עבירה, ממילא קומט אויס אז די מצוה פון תשובה איז נאכנישט קיין שלמות'דיגע תשובה, דערפאר זענען דא 'תרתי תיובתא' (כן הוא לשון הטור (אורח סי' תכ"ח) דאחר שמפטרין שבעה דנחמתא, מפטירין תרתי תיובתא), ווייל תשובה איז דאך א מצוה, און קודם דארף מען זיין סור מרע, דאס איז די הפטורה פון צום גדליה, און נאכדעם קען מען זאגן 'שובה

סקען נישט זיין אנדעם, ביי יעדע זאך מוז זיין אן אתערותא דלתתא, און דעמאלטס איז עס געווען מעשיהם של ישראל.

האדמו"ר מסקווירא: באמת דער בני יששכר זאגט דאך אויך אז ס'איז נישט קיין "עצמיגע" אתערותא דלתתא, נאר צפה הקב"ה אויף די שפעטערדיגע מעשיהם של צדיקים.

רבינו: ומל השם אלקיך א'ת ל'בבך ו'את ל'בבך זרעך (דברים ל, י) איז אויך ראשי תיבות אלול' (של"ה הק). כי אני הכבדתי א'ת ל'בו ו'את ל'ב עבדיו (שמות י, א) איז אויך ראשי תיבות אלול' (י"ט פנים מאמר שירת דודי אות י"ט). איז א איד זוכה איז ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך, און אויב מ'מוהט נישט וואס מ'דארף, איז פארקערט, כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו.

דער ערבי נחל (שבת שובה, דרוש ד) זאגט אויפן פסוק (בראשית מג, י) כי לול'א התמהמהנה כי עתה שבנו זה פעמים, אז אויב מ'פארשפעטיגט אלול' (אותיות לול'א) דארף מען צוויי מאל תשובה מוהן, איינמאל תשובה מוהן אויף די חטאים, און איינמאל תשובה מוהן, פארוואס מ'האט פארשפעטיגט אלול? אויף דעם אליין דארף מען תשובה מוהן... ווי אזוי האט מען אזוי דורכגעלאזט דעם אלול, אזוי זאגט דער ערבי נחל.

האדמו"ר מסקווירא: די וועלט זאגט נאך (בשם הרמ"ק מהר"ש מבעלזא ז"ל) אז ז"ה פעמים' גייט ארויף אויף חודש אדר, וואס אין אן עיבור יאר איז עס צוויי מאל, אז אויב מ'האט פארשפעטיגט אלול קען מען תשובה מוהן אום אדר.

בכלל ברענגען כמה ספרים און דער בני יששכר (תשרי, ב) אויך, אז ביי יעדע זאך דארף מען צוויי מאל תשובה מוהן, ווייל בשעת מ'האט עובר געווען די עבירה, דער אויבערשטער זאל אפהיטן, איז דאך דא די עבירה וואס מ'האט עובר געווען, און אויך וואס אין דער צייט וואלט מען דאך געקענט מוהן א מצוה, ממילא דארף מען קודם תשובה מוהן אויפ'ן עצם פגם, און נאכדעם תשובה מוהן אויף דעם וואס מ'האט נישט געמוהן קיין מצוה אין דער צייט.

רבינו: דאס איז א ווארט פון גר"א אין שנות אליהו (מוכא בשמו בישמח משה פ' נח), ער מיינטשט די משנה (אבות ג, א) ולפני

13

וול"ק במאמר 'גדולה תשובה' (דרוש ה אות ב): "שכתב החסיד בעל חובת הלבבות (שער עבודת האלקים פ"ד) שכל עניינים שבעולם וכל התנועות של האדם אין לך אלא ציווי ואזהרה ואין שום דבר רשות רק כל רגע ורגע איזה תנועה שהאדם עושה או שהוא במצוה עליו או שהוא עבירה ח"ו וכו', ואמר הרב בעל עשרה מאמרות הנ"ל (חקיק דין ח"א פט"ו) דלפי זה האדם בעת עשותו העבירה ביטל ג"כ מצות עשה כי אם לא היה עושה המעשה ההוא היה עושה מעשה אחר שהוא מצוה, הבן הדבר, על כן מצטרף לתשובה על ביטול מצות עשה". וכן מביאו הבני"ש עוד בספרו (אב"ה, י) ובדרך פקודיך (ל"ה מ בסופו) יעו"ש.

גערופן די צדיקים. די רבי'ס האבן דאך זיי געשטערט אביסל..

רבינו: יא, אזוי האבן זיי געהייסן 'צאדיקאוו'. די משכילים האבן דאס גורם געווען.

ס'איז א פלא, דער דברי חיים האט דאך גענומען רבי מאטעלע הארנסטויפלער פאר אן איידעם, און איינמאל ווען די טאכטער איז אהיימגעקומען פון אוקריינא, האט דער דברי חיים איר געפרעגט ווי אזוי דער מצב איז דארט. האט זי זייער אנגעהויבן צו קרעכצן ווייל אידן האבן געליטן גרויסע צרות און רדיפות פון דעם צאר הצורר, און זי האט געגעבן אז זאג, "ממש ווי אין מצרים".

האט דער דברי חיים געזאגט, "ס'קען נישט זיין אזוי ווי אין מצרים, ווייל אין מצרים האבן אידן נישט געהאט קיין תורה, אבער היינט אז מיר האבן שוין די תורה, קען נישט זיין אז ס'איז אזוי שווער ווי אין מצרים..."¹⁴

ווען זי האט חתונה געהאט איז דעמאלטס געווען א גזירה אז די נשים האבן זיך נישט געטארט אפשערן, און דעם אנדערן טאג נאך די חתונה האט דער דברי חיים איר געזעהן און געפרעגט, "דו האסט דך אפגעשוירן?" – ער איז געווען מלא התפעלות פון דעם. האט זי געזאגט

14

ע"י בהגדה של פסח ברך משה על הפסקא "החכמים אומרים ימי חייד העולם הזה כל ימי חייד להביא לימות המשיח" שכתב בתו"ד ו"ל: אכן הגם שמהוכרח יציאת מצרים מתעורר צער על מה שלא זכינו עדיין להזכיר נסי נאולה העתידה, מכל מקום הרי תכלית יציאת מצרים היתה בשביל קבלת התורה הקדושה שעל ידה יש לנו קיום להתחזק בדרך הקדושה אף בהגלות החל הזה, וכדברי האור החיים הקדוש (פ' שמות) שדורות האחרונים לא זיוק להם אף אם יכנסו לשער הנ, מפני שיש להם כח התורה. ועובדא ידענא שפעם אחת התאונה זקניתא אשת חבר א"י הרה"ק מהארנשטייפל זללה"ה, לפני אביה מרן הדברי חיים זללה"ה על הצרות ויסורים שסבלו ישראל בימים ההם במדינות רוסלאנד מרשעי האומות, ונפלטת מפיה ואמרה שהגלות שם קשה יותר מגלות מצרים, נענה לה הדברי חיים ואמר לה, חלילה לומר כן, שלא יצויר לומר שהגלות קשה יותר מגלות מצרים, שהרי במצרים היו ישראל משועבדים בגולה ולא היה להם תורה ומצוות, אבל אנו בכל מצב שהוא עוד יש לנו התורה הקדושה ויכולים אנו להתחזק על ידי עסק התורה וקיום המצוות בכל אופן שהוא, עכדה"ק, ועל כן מטעם זה לכולי עלמא מוזכרין יציאת מצרים בלילות, היינו בגלות כמבואר במעשי מצרים, כדי שעל ידי הזכרת יציאת מצרים נזכור שזכינו לקבל את התורה הקדושה בהר סיני, ועל כן בהזכרת יציאת מצרים נתעורר לשמירת התורה והמצוות, שעל ידי זה יש לנו שיוור וקיום בגלות, עד ביאת הגואל בעגלא ובזמן קרוב, עיי"ש.

ישראל' ושאז מקיימין מצות תשובה כשכבר מנוקים מכל חטא ועון.

רבינו כיבד את האדמו"ר מסקווירא לברך על הפירות

האדמו"ר מסקווירא בדק אם יש גרעינים בענבים

ואמר: 'מנהג אבותינו, דער טאטע ז"ל האט געוואלט לבתחילה אז ס'זאל האבן קערעלעך...

רבינו: יא, צי זיי האבן קערעלעך?, אודאי. א 'פרי העין' איז דאך עס זיכער, די שאלה איז נאר צו מאכן וויין דערפון, די גרויסע האבן קערעלעך.

רבינו המשיך ואמר: פאר מער ווי הונדערט יאר צוריק זענען אפירגעקומען די 'סידלעס' טרויבן אן א קערעלעך, און ס'געווען קליינע פיצעלעך טרויבן, נישט אזוי ווי היינט. אין אוקריינא האבן זיי געהאט שאלות צי ס'איז 'בוסר' וכדומה און זיי שרייבן אז ס'איז קליינטיגע טרויבן, וועגן דעם האבן זיי געהאט א שאלה, אבער היינט זענען דאך שוין די טרויבן גרויס.

האדמו"ר מסקווירא: כ'האב פארשטאנען אז דאס איז לכאורה געווען דער יסוד פארוואס דער טאטע ז"ל האט מקפיד געווען, ווייל באמת אין די משנה (שביעית ד, י, ברכות ל:) אליין איז דאך אויך דערמאנט אז טאמער ס'האט נאכנישט קיין קערעלעך איז עס 'בוסר' (וברכתו ברא פרי האדמה, א"ח סי' ר"ב סעי' ב).

רבינו: כ'האב דאס געזעהן אין א תשובה ספר פון רבי משה נחום ירושלימסקי, אין אוקריינא איז ער געווען (שו"ת באר משה החדש ח"ב, קנטרס ברכת חכמים וכלל תפארת סי' ג).

האדמו"ר מסקווירא: ער איז געווען א גרויסער משיב, ס'זענען דא אפאר ספרים פון איהם. ער איז געווען פון די ראחמיסטריווקער חסידים.

וחרזו לברך מענין מה שסיפר האדמו"ר מסקווירא

שהרה"ק ר"י מסקווירא רצה לנסוע מחוץ לעיר ולא נתנו לו רשות רבינו: די משענראבלער קינדער האבן טאקע נישט געקענט ארויספארן פון זייער שמעטל אין אוקריינא? יעדעס מאל האט מען געדארפט אן ערלויבעניש?

האדמו"ר מסקווירא: יא, מ'האט געדארפט האבן רשות. לגבי רבי איציקל סקווערער (כנ"ל) איז געווען וועגן ארויספארן צו אן אנדערע מדינה אויך. ס'איז געווען אזא גזירה, מ'האט דאס גערופן 'צאדיקאוו' וויבאלד מ'האט זיי

בגדי שבת, ממילא וויל איך איהם נישט נאכאמאל מטריח זיין."

הארמו"ר מסקווירא: פארצייטנס זענען געווען אסאך פלפולים צווישן די מהותנים וועגן דעם 'נדן', ס'איז געווען נישט קיין קלייניקייט.

כ'האב געהערט פונעם טאטן ז"ל אויך מעין זה, אבער דאס איז שוין א שפעטערדיגע זאך. דער טאטע ז"ל האט געהאט א ברודער רבי אהרן וואס איז געווען אן איידעם ביי רבי איציקל באהושער, און דער זיידע (הרה"ק רבי דוד מסקווירא ז"ל) האט צוגעגרייט דעם נדן, און ביז ער איז אנגעקומען קיין באהוש וואס איז געווען א מרחק, האט ער אלעס אוועקגעטיילט און ס'איז גארנישט איבערגעבליבן. ווען ער איז אנגעקומען קיין באהוש האט דער באהושער געשיקט צוויי פון זיינע קינדער אפגעמען די נדן.

אין בוקארעסט - תיכף נאך די מלחמה - האט געוואוינט דער פאשקאנער רבי רבי משה לייב וועלכער איז געווען דער צווייטער עלטסטער זוהן פון רבי איציקל באהושער, האט ער אליין דערציילט פאר'ן טאטן ז"ל אז ער איז געווען איינער פון די שלוחים. זענען זיי געקומען צום זיידן ז"ל און דער זיידע ז"ל האט זיי געענטפערט, כ'האב דאס שוין נישט... זענען זיי צוריקגעקומען מיט די שלוחות און דער באהושער האט געזאגט, "מ'זייט צו די חופה".

דער באהושער האט געהאט זיבעצן קינדער, און שפעטער איז געווען א צווייטער מחותן וועלכער האט געהערט פון די מעשה, און ווען ער איז אנגעקומען דארט האט ער אויך געזאגט אז ער האט נישט. זענען די שלוחים צוריקגעקומען צו רבי איציקל באהושער, אבער דא האט ער געזאגט: "ניין נין... דער סקווערער מחותן איז עפעס אנדערש, ער האט מיך אפגעקויפט מיט זיין תמימות און מיט זיין אמת, האב איך באלד מסכים געווען - אבער דא וועט דאס נישט גיין, אויב ער וועט נישט אראפלייגן דאס געלט וועט נישט זיין קיין חתונה...", אזוי האט דער פאשקאנער אליין דערציילט פאר'ן טאטן ז"ל.

*

רבינו: נעכטן בין איך געזעצן מיט'ן סקווערער דיין (הגה"צ ר' יוסף ישראל אייזנבערגער שליט"א) אויף אן אסיפה. ס'זענען א פיינע אסיפה וועגן צניעות (לתת הכשר מיוחד לבגדי נשים).

דעמאלס, כ'צלייב באמונה שלימה אז דער טאטע קען מבטל זיין די גזירה. דער דברי חיים איז נתרגש געווארן, "אזוי זאגסטו?", און באלד נאכדעם איז טאקע בטל געווארן די גזירה.

הארמו"ר מסקווירא: יא, ס'ווייזט אויס אז אלע יארן האט מען געהאט א פראבלעם מיט דעם. די מאמע (הרבנית הצ' מסקווירא ז"ה) האט מיר געזאגט, אז אפילו דער עלטער זיידע דער בעלזער רב (הגה"ק מהר"ד ז"ל, חותנו של אבית הגה"ק רבי פנחס ז"ל אבד"ק אויסטילא) האט ער אנגערופן "א קרבן". די מאמע ע"ה האט עס מיר אליין דערציילט, אז דער עלטער זיידע ז"ל האט דאס איר געזאגט. אפילו וועגן איר אפשערן איז דאך נישט געווען קיין שאלה, אבער ווען מ'האט גערעדט דערפון, האט ער דאס אנגערופן א "קרבן".

רבינו: כ'האב דאס אויך געהערט פונעם טאטן ז"ל (מיר רבינו בעל ברך משה), אז דער בעלזער רב האט געזאגט ז'וען א פרוי שערט זיך אפ איז זי מקריב א קרבן פאר'ן באשעפער.

ביי יענע חתונה פון רבי מאטעלע הארנאסטייפלער, האט דאך דער דברי חיים געהאט די טאכטער, און דער משערקאסער (הרה"ק רבי יעקב ישראל ז"ל) איז דאך געווען דער זיידע פונעם חתן. מ'האט אפגעשמועסט א זמן און דער דברי חיים איז געקומען צו פארן צו די חתונה (החתונה גערכה בשנת תרמ"ז בעיר הוסיאטין השוכנת על מיצר הגבול שבין עסטרייך ורוסלאנד) און ער האט געדארפט געבן נדן פאר די טאכטער (כפי המדובר). ער האט זיך אנגעגרייט נדן, און ער איז געפארן צו די חתונה, אבער ביז ער איז אנגעקומען אהין, האט ער דאס אויסגעטיילט (לצדקה), און ער האט דאס שוין נישט געהאט.

ווען מ'איז זיך צוזאמגעקומען האט דער דברי חיים געזאגט פאר'ן משערקאסער: "מחותן, כך וכך היה מעשה. כ'האב צוגעזאגט נדן און כ'האב געהאט, אבער כ'האב עס אויסגעטיילט אונטערוועגנס. ווילט איהר שטעלן די חופה הרי טוב, אויב נישט, און איר שטעלט זיך אויפן נדן, וועט מען מוזן צואווארטן א צוויי וואכן און כ'וועל ארומפארן אין די שטעטלעך, און כ'וועל נאכאמאל צוזאמשטעלן דעם סכום". האט דער משערקאסער געזאגט: "ניין, כ'וועל גיין צו די חופה אזוי. ווהעביר מעם הדבר ואמר" כ'האב שוין געזעהן דעם טאטן (הרה"ק רבי מרדכי משערנאבל ז"ל) מיט די

רבינו: ס'איז דא א דרשה וואס דער בעלזער רב (מהר"א ז"ל האט אמאל געזאגט אויף צניעות.¹⁵

האדמו"ר מסקווירא: סיי אין ארץ ישראל און סיי אין בארא פארק, האב איך ביידע מאל נאכגעזאגט גאר א שארפער ווארט פונעם מיטעלן בעלזער רב ז"ל, ועה"פ (במדבר כא, א) וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב כי בא ישראל וגו', ופרש"י: יושב הנגב זה עמלק ושינה את לשונו לדבר בלשון כנען כדי שיהיו ישראל מתפללים להקב"ה לתת כנענים בידם והם אינם כנענים, ראו ישראל לבושיהם כלבושי עמלקים ולשונם לשון כנען אמרו נתפלל בתם.

ער האט געזאגט אז טאמער וואלטן זיי (העמלקים במלחמתם עם בני) משנה געווען דעם לבוש אויך ווי די כנענים, בשעת די אידן וואלטן מתפלל געווען אויף די כנענים וואלט די תפילה טאקע נתקבל געווארן, ווייל טאמער מ'טוהט אן די לבוש פון א גוי הייסט מען כמעט ממש אזוי חס ושלום..

רבינו: יא, דער בעלזער רב האט געזאגט, "אויב מ'רעדט ווי א גוי און מ'קליידט זיך ווי א גוי – איז מען א גוי".

האדמו"ר מסקווירא: יא, ממילא וואלט טאקע די תפילה נתקבל געווארן. כ'האב דאס דערמאנט, ביי אונז הייסט דאס גאנץ א שארפע זאך...

רבינו: ס'איז דא זייער א טרעפליך ווארט פונעם בעלזער רב ז"ל – ס'איז געדרוקט אין מהרי"ד – ס'שטייט אין פרשת חיי שרה (בראשית כד, ג) ויוצא העבד כלי כסף וכלי זהב ובגדים ויתן לרבקה, אז מ'האט געשיקט פאר רבקה'ן בגדים. ווי קען מען שיקן בגדים פאר א מענטש וואס מ'קען נישט? מ'דארף דאך האבן א מאס, נאר אברהם אבינו האט געשיקט א בגד צו וויין "אזוי גייט מען ביי אונז אין שטוב..."

האדמו"ר מסקווירא: מ'זאל וויסן אז 'כזה ראה וקדש'. כ'האב דעמאלס דערמאנט טאקע ברבים א צווייטע זאך אויך פונעם עלטער זידן ז"ל (הגה"ק מהרי"ד), אויך גאר א

האדמו"ר מסקווירא: איך האב איהם צוגעשמופט ער זאל גיין, וואספארא שאלה? אודאי זאל ער גיין.. כ'זוייס אז ס'איז היינט נישט לייכט אין דעם.

פאר נעכטן איז ביי אונז אויך געווען אן אסיפה אלס 'ערב ראש חודש' (עצרת התחזקות בביהמ"ד הגדול בק"ק סקווירא), איז ער אויך געווען ביי מיר ביימאגן פרעגן וואס ער זאל נאכזאגן, און א גרויסער חלק וואס כ'האב איהם געהייסן נאכזאגן איז אויך געווען וועגן 'צניעות'. ס'איז היינט דא א ירידה אין דעם ענין ל"ע, א שטארקע ירידה. כ'האב דאס מדגיש געווען פאר איהם נעכטן, און כ'האב איהם געהייסן זאגן וועגן דעם.

כ'רעד דאך בכלל נישט קיין סאך... אבער למעשה זענען געווען ביי אונז לעצטנס עטליכע מאל וואס ס'געווען א גרויסע ציבור פון אונזער עולם צוואמען, א גרויסער חלק איז געווען ווען כ'בין געווען אין ארץ ישראל און נאכדעם אין בארא פארק – ביידע מאל האב איך שטארק מדגיש געווען וועגן דעם ענין, און נעכטן האב איך איהם אויך געהייסן רעדן פון דעם.

כ'האב איהם געזאגט אז מ'זעהט זאכן וואס יארן צוריק וואלט נישט איינגעפאלן דאס אריינצולאזן אין שטוב און היינט איז עס סבר וקיבל... און מ'זעמט אריין די זאכן. ס'איז דא א שטארקער ירידה אין די זאכן.

רבינו: יא, זייער זייער. מ'דארף זיין עומד על המשמר, ווייל דער יצר הרע שטייט על המשמר.

האדמו"ר מסקווירא: יא, ער שטייט אויף זיין משמר אזוי.. אין איינע פון די צוויי פלעצער (הג"ל שעור בענין צניעות) האב איך דערמאנט אז דער פנים יפות (לך לך) זאגט עה"פ (תהלים כד, ג) מי יעלה בחר ה', פארוואס איז עס צוגעגליכן צו א בארג? ווייל עבודת ה' איז אזוי ווי א בארג, דאס ארויפגיין גייט אביסל שווער, אבער טאמער לאזט מען נאך אביסל פאלט מען אינגאנצן ח"ו.

כ'האב עס געזאגט טאקע לגבי צניעות, אז אין די מינוט וואס מ'הייבט אהן נאכצולאזן, פארט עס שוין פון זיך אליין ח"ו.. דאכט זיך מיר אז ער זאגט דאס אויפן פסוק (בראשית יג, יא) ויסע לזמ מקדם.

15

עיין סוף בספר לקט אמרי קודש (ליקוטים) שנדפס שם העתק הדרשה שדרש הרה"ק מהר"א מבעלזא ז"ל בשב"ק פרשת שמות שנת תרצ"ז בבית הכנסת לפני קריאת התורה, ובו עורר על כמה ענינים מעניני צניעות, עיי"ש.

ואמר: דער עולם האט זייער הנאה געהאט דארט, כ'האב
איהם געזאגט אז ס'איז 'מכח האב'... (מושאל מלשון הש"ס בכמה
מקומות יפה כח הבן מכח האב", ומרגל לומר בלשון מליצה שיפה כח הבן
(הבא) מכח האב).

רבינו: ער איז א גוטער מגיד, ער זאגט זייער גוט.
בלותו החוצה שאל רבינו: דאס שטעטל איז
דורכגעגאנגען דעם שטורעם בשלום (הרוח סערה וגשם ולעפות
אשר הציף את ארצה"ב ביום א' פרשת שופטים העל"ט)?
האדמו"ר מסקווירא: יא ברוך השם, ביי אונז איז געווען
ממש כמעט גארנישט.

רבינו: דא איז עס אויך אדורך מיט חסד, ברוך השם.
האדמו"ר מסקווירא: כ'האב געזאגט אז מ'זעהט אז
ס'זענדט זיך אינעם אויבערשטן, נישט לויט זייערע
'עתידות' זאגער... אין די פלעצער וואו זיי האבן געזאגט אז
ס'זעט זיין געפערליך, איז גארנישט געווען, און אין די
פלעצער וואו זיי האבן געזאגט אז ס'זעט גארנישט זיין,
איז יא געווען. נאר נעבעך אין מאנסי איז געווען דער
אומגליק ל"ע, ס'איז נישט בא'מעמ'ט נעבעך.

רבינו: אין פליישמאנס אויך, ס'האט געקאסט צוויי
אידישע נפשות ל"ע, איינס אין מאנסי (בפסירת הר"ד משה יוסף
רייכבערג ע"ה) און איינס אין פליישמאנס (מרת שטערן ע"ה).

האדמו"ר מסקווירא: למעשה איז דאס קינד (הילד היים
ראובן דוד הערבסט ע"ה) אויך נעבעך אין א שווערע מצב ל"ע,
נישט סתם שווער נאר גאר שווער נעבעך. (לדאבן לב נפטר
הילד הנ"ל מפצעיו בערש"ק כי תצא העבר).

נ, אבער יעצט זענען דאך שוין די ימי הרחמים והרצון.
דער צירוף פון אלול איז די סופי תיבות פון וצדק'ה תהיה
לנצ"כ (דברים ג, כה), ברענגט דער בני יששכר (אלול א, א) אז
די ראשי תיבות איז ותל"ד, און ותל"ד איז בגימטריא תמוז'
א"ב, אז ווען ס'קומט אלול איז 'ותל"ד' די אלע פריערדיגע
זאכן פון תמוז און אב גייען אוועק, און ס'הייבן זיך אן ימי
הרחמים והרצון.

דער אויבערשטער זאל העלפן א כתיבה ותמימה טובה און
מיזאל זיך זעהן מתוך שמחה, הצלחה און בשורות טובות.

ונפרד רבינו ממנו בברכה: מיזאל זיין געזונט, דער
אויבערשטער זאל העלפן סיעתא דשמיא, און א גוט
געבענטשט יאר.

ונפרדו לשלום

שארפע זאך, ער איז אמאל געגאנגען אין די גאס ראש
השנה פאר יזכור, און ער האט געמראפן נשים גיין דארט,
און די זאקן זענען נישט געווען אינגאנצן ווי עס דארף צו
זיין. האט ער געזאגט דעם גבאי'ן ער זאל זיי פרעגן וואו זיי
גייען, האבן זיי געזאגט אז זיי גייען צו 'יזכור'. האט ער
געזאגט, "מיט אזעלכע מלבושים מיינט איהר אז איהר
וועט דעם טאטן אויפהייבן? איהר וועט איהם..." (דאדרכה ע"י
הילוכם שלא בצניעות, לא די שלא יעשו עילוי לנשמות אבותיהם, אלא עוד
יורידו אותם בשאול למטה)

ס'איז זייער שווער, ס'איז שווער שווער. באמת האב איך
איהם געהייסן רעדן טאקע וועגן די 'כלים' אויך, און ס'קען
זיין אז די צוויי זאכן האבן אפילו א שייכות...

רבינו: צו ירידת הדורות האט עס א גרויסע שייכות.
האדמו"ר מסקווירא: די 'כלים' זענען אויך א געפערליכע
זאך, ס'איז שרעקליך ר"ל דער 'יצרו של אדם מתחדש עליו'
און מ'קען נישט נאכיאנג, ס'איז ממש אזוי מ'ווערט פארטיג
מיט איין יצר הרע, האט ער שוין צוגעגרייט דריי נייע...
ס'איז ממש ממש שרעקליך.

אבער - כ'האב אים געזאגט - פונדעסטוועגן איז ישראל
קדושים הם, אז מ'איז מעורר און מ'דערמאנט וועט עס
זיכער עפעס אויפטוהן.

רבינו: כ'בין געוועזן מיט די פאבריקאנטן וואס מאכן די
קליידער, און זיי זאגן אז ווייט מ'האט אנגעהויבן צו רודערן
וועגן דעם, האט זיך די גאנצע זאך געטוישט, און זיי
פארקויפן מער צניעות'דיגע בגדים, ס'דערקענט זיך.

האדמו"ר מסקווירא: יא, ס'איז נישטא וואס צו רעדן אז
ס'איז מעורר. מ'מאר נישט זאגן, אבער מסתמא ביי 'רובא
דרובא' העלפט עס ווייל בעצם ווילן זיי אזוי, און אז מ'האט
זיי מעורר געווען טוט עס אויף, און אפילו דער וואס איז
נאכנישט ביי די מדרגה, אבער אז מ'רעדט וועגן דעם
שעמט מען זיך אביסל אויך.. יא, ס'גייט נישט גלאט.

'מאויבי תחכמני (תהלים קיט, צח)', אויב מ'זאל נאר טוהן א
האלב וויפיל 'ער' (היצה"ר) רוחט נישט, קען עס שוין זיין א
פעולה לטובה...

וזיכור האדמו"ר מסקווירא אודות דרשתו של בנו של מרן רבינו
שליט"א א"ה תה"צ אבר"ק סאטמאר וויליאמסבורג שליט"א
כמעמד הנזכרת ביהמ"ד החדש במחנה הקיץ תור"י דחסידי

סקווירא בסוואן לעיק ביום א' ראה העל"ט

שמחות אנשי שלומינו קהל עדתינו שיחיו

וויליאמסבורג • בארא פארק • קרית יואל • מאנסי
לעיקוואד • מאנטריאל • אוסטראליע

די בכל אתר ואתר בכל מקומות מושבותיהם

בני ברק • אלעד • ירושלים • בית שמש • לאנדאן
אנטווערפן • מאנטשעסטער • וויען

שהשמחה במעונם

ברכת מזל טוב

הננו משגרים ברכת מזל טוב לחברתנו ולחברתנו תומכי וידידי כוללניו הק' די בכל אתר ואתר כאו"א בשמו הטוב יבורך

קרית יואל

הולדת הבנים

- ר' ארי' בוכינגער נ"י
- ר' יואל (ברכ"ז) בערקאוויטש נ"י
- ר' ישכר דוב הירש נ"י
- ר' מרדכי יעקב סאאל נ"י
- ר' יואל (בהרי"י) פיש נ"י
- ר' לייב ב"ר שלום אליעזר פרענקל נ"י
- ר' יעקב שמעון קויפמאן נ"י
- ר' משה מנחם שלעזינגער נ"י
- ר' משה אברהם שענהברון נ"י

הולדת הבנות

- ר' חנני' יו"ט ליפא האלפערט נ"י
- ר' דוד (ברח"ל) ווייס נ"י
- ר' ברוך עזריאל לעוו נ"י
- ר' יקותיאל זלמן צבי מענדלאוויטש נ"י
- ר' חיים צדוק נאקא נ"י
- ר' שמואל צבי עקשטיין נ"י
- ר' אלעזר פריעדמאן נ"י
- ר' בנימין צבי שטערן נ"י
- הרב שלמה יוסף יאזעפאוויטש שליט"א

הכנסת בניהם לעוה"מ

- ר' שמואל לייבוש וויינבערגער נ"י
- ר' ישראל אהרן אייזדארפער נ"י
- ר' חיים עלענבוין נ"י
- ר' ישראל אשר אנשיל ווייס נ"י
- הרב נפתלי צבי קאהן שליט"א
- ר' אברהם שמואל בראך נ"י
- ר' משה מרדכי גרינפעלד נ"י
- ר' עמרם סאבאוויטש נ"י

מאנטריאל

הולדת הבן

- ר' שלום שווארץ נ"י
- חתן הרב אהרן משה שווארץ שליט"א

אנטווערפן

הולדת הבנים

- ר' דוד שי שא נ"י
- ר' יואל הכהן ראזענבערג נ"י
- חתן ר' יעקב מאיר פריעדמאן נ"י

נישואי נכדתו

- ר' יעקב אליעזר טויב נ"י
- בת בנו ר' נחום טויב נ"י

קול רינה וישועה באהלי צדיקים

בחרדת קודש וברגשי גיל וחדוה
נשגור ברכת מזל טוב אל מול פני
כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
לרגל שמחת הולדת נכדתו שתח'

בת לכבוד
הרב חיים יעקב רוקח שליט"א
בן הגה"צ אבד"ק קאזלאוו מאנסי שליט"א
חתן חדי"צ הגה"צ שמעון זאב מייזליש שליט"א
רב ביחמ"ד ישיבת משה בברית יואל יע"א
בן הגה"צ אבד"ק סיגעט שליט"א

בארא פארק

הולדת הבנים

- ר' ישראל דוד בן ר' זלמן לייב פארקאש נ"י
- חתן ר' שמואל מאיר אפפעל נ"י
- ר' משה יצחק בן הרב שמעלקא כהנא נ"י
- חתן הרב ברוך דוד ראטה שליט"א
- ר' יואל מענדל אשכנזי נ"י
- בן הגה"צ אבד"ק אלעסק שליט"א
- חתן האדמו"ר מספינקא ירושלים שליט"א

הכנסת בנו לעוה"מ

- ר' יצחק יודא שאלאמאן נ"י

בני ברק

הכנסת בניהם לעוה"מ

- הרב ר' נפתלי צבי ראטשילד שליט"א
- בן ר' דוד מנשה ראטשילד נ"י, ירושלים
- חתן ר' שניאור זלמן טאבאק נ"י
- ר' שמעון שווארץ נ"י
- ב"ר זלמן לייב שווארץ נ"י
- חתן ר' יצחק יאזשעף נ"י

ירושלים

הולדת הבן

- ר' חיים זאב פייערוערגער נ"י
- חתן ר' דוד מאיר ווייס נ"י
- נכד הרב ר' נחמן יאקאב שליט"א

בית שמש

- ר' משה מתתיהו געלבער נ"י
- חתן הרב יחזקאל יצחק וורוואל נולדו"א

וויליאמסבורג

הולדת הבנים

- ר' אלי' לייב ב"ר יצחק ראזענבערג נ"י
- ר' יואל ב"ר שמעון ראזענבערג נ"י
- ר' יוסף ראטטענבערג נ"י
- ר' חיים בנימין הכהן קאהן נ"י
- ר' חיים גאלדבערגער נ"י
- ר' יואל פראמאוויטש נ"י
- ר' מנחם מאניש יחזקאל שפילמאן נ"י

הולדת הבנות

- ר' יושע זאב ב"ר יעקב מיטטעלמאן נ"י
- ר' שמחה ב"ר שלום אליעזר פראנקל נ"י
- ר' יחזקאל שרגא שטיין נ"י
- ר' משה אליעזר עפשטיין נ"י
- ר' מרדכי הערש ב"ר אברהם יושע רעטק

הכנסת בניהם לעוה"מ

- ר' יעקב שטערן נ"י
- ר' יעקב בער לעוו נ"י
- ר' משה יהושע שפילמאן נ"י
- ר' חנני' יו"ט ליפא זינגער נ"י

לאנדאן

הולדת הבן

- ר' יואל הערשקאוויטש נ"י
- בן ר' יהושע פאלק הערשקאוויטש נ"י, בני ברק
- חתן ר' נחום מרדכי וויינבערגער נ"י

הולדת הבנות

- ר' יואל שרייבער נ"י
- ב"ר יושע נחמן שרייבער נ"י
- חתן ר' אשר אנשיל שווארץ נ"י, ירושלים
- ר' מאיר טווערסקי נ"י
- בן הרב זושא טווערסקי שליט"א, מטריסק
- ר' ישראל קליין נ"י
- בן הרב ר' דוב בערל קליין שליט"א, ירושלים
- נכד הרב ר' שלום קליין שליט"א, בני ברק
- חתן ר' יעקב גרשון בענדיקט נ"י

הכנסת בניהם לעוה"מ

- ר' אהרן ב"ר אביגדור לאנגבערג נ"י
- חתן ר' אייזיק שמאיע נ"י
- ר' יוסף יצחק וויינבערגער נ"י
- ר' פינחס ב"ר נחום מרדכי וויינבערגער נ"י
- ב"ר נחום מרדכי וויינבערגער נ"י
- חתן ר' שבת ליפשיטץ נ"י
- ר' מאיר טווערסקי נ"י
- בן הרב זושא טווערסקי שליט"א, מטריסק

אדער קען מען שיקן דורך א פקס אדער מייל

a.ch.bnb@gmail.com - FAX: 011-9723-6194389

צו מעלדן א שמחה קען מען זיך פארבינדן צו:

011-972-527648437 און אין אר"י 845-662-5579

שמחות אנשי שלומינו קהל עדתינו שיחיו

וויליאמסבורג • בארא פארק • קרית יואל • מאנסי
לעיקוואד • מאנטריאל • אוסטראליע

די בכל אתר ואתר בכל מקומות מושבותיהם

בני ברק • אלעד • ירושלים • בית שמש • לאנדאן
אנטווערפן • מאנטשעסטער • וויען

שהשמחה במעונם

ברכת מזל טוב

הננו משגרים ברכת מזל טוב לחמה ולבבית לאנשי שלומינו תומכי וידידי כוללניו הק' די בכל אתר ואתר כאו"א בשמו הטוב יבורך

אירועי צאצאיהם

ר' אברהם יצחק קאהן הי"ו, וויליאמסבורג	החתן משה נ"י	ר' מרדכי רובין הי"ו, וויליאמסבורג
ר' ישראל דוד טייטלבוים הי"ו, וויליאמסבורג	החתן ישעי' נ"י	ר' ברוך ראזענבערג הי"ו, וויליאמסבורג
ר' יחזקאל זילבער שטיין נ"י, וויליאמסבורג	החתן יצחק יואל נ"י	ר' זלמן לייב גרין נ"י, וויליאמסבורג
הר"ר ברוך אלי' סג"ל לעווי שליט"א, קרית יואל	החתן בערל נ"י	הר"ר שמואל דוד פישער שליט"א, קרית יואל
ר' משה חיים שרייבער נ"י, קרית יואל	החתן אברהם נ"י	ר' יעקב סטן נ"י, מאנסי
ר' חיים מאיר גרינפעלד נ"י, קרית יואל	החתן יודא לייבוש נ"י	ר' וואלף (בר"א) לאנדא נ"י, וויליאמסבורג
ר' שלמה ווייס נ"י, בארא פארק	החתן אייזיק נ"י	ר' בערל נידערמאן נ"י, אנטווערפן
ר' אלי' קליין נ"י, מאנסי	החתן אלחנן שלמה זלמן נ"י	ר' בערל (ברמ"א) פאלאטשעק נ"י, קרית יואל
ר' דניאל בוכינגער נ"י, מאנסי	החתן חיים נ"י	ר' שבתי אבערלאנדער נ"י, קרית יואל
ר' שמחה דוב יאזשעף נ"י, לאנדאן	החתן צבי נ"י	הרב חיים טעמפלער שליט"א, ירושלים
ר' אברהם יעקב קליין נ"י, לאנדאן	החתן דוד נ"י	ר' חיים גרונער נ"י, מאנטשעסטער
הרב ר' ברוך טאמבור שליט"א, לאנדאן		ר' משה שמעון העלד נ"י, אנטווערפן

נישואי צאצאיהם

ר' מנחם מענדל מיטטעלמאן נ"י, וומסב"ג	החתן אלי' אהרן נ"י	ר' מנחם דוב פאוועל הי"ו, וויליאמסבורג
ר' אברהם יעקב דאוידאוויטש נ"י, וומסב"ג	החתן משה נ"י	ר' אברהם יעקב ראזענבוים הי"ו, וומסב"ג
ר' אשר אברהם אבא גרויס הי"ו, וויליאמסבורג	הב"ה"ה שלמה ארי' נ"י	ר' יוסף צבי קליין הי"ו, וויליאמסבורג
ר' זלמן לייב היימאן הי"ו, וויליאמסבורג	החתן מנחם נ"י	ר' אהרן יודא וועזעל הי"ו, וויליאמסבורג
ר' משה ברוך כלב פאללאק הי"ו, וומסב"ג	החתן יחיאל אלטר נ"י	ר' נתן מאיר ליכטענשטיין הי"ו, וומסב"ג
ר' שמואל הלוי ראטענבערג נ"י, קרית יואל	החתן אביגדור צבי נ"י	ר' דוד מאיר פליישמאן נ"י, בארא פארק

אדער קען מען שיקן דורך א פקס אדער מייל

a.ch.bnb@gmail.com - FAX: 011-9723-6194389

צו מעלדן א שמחה קען מען זיך פארבינדן צו:

011-972-527648437 און אין אר"י 845-662-5579